

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyilvántár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, július 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérelkek: Borraivalós politika.**
- A főispán távirata.**
- A bíleki katasztrófa.**
- A képviselőházi botrány.**
- A szerzetes regénye.**
- Ujtelep esatornázása.**
- Előkelő életuntak.**
- A parlamenti korrupció bonyodalma.**
- Piac a Boros Beni-téren.**
- Agyoniótt arató.**
- Tárca: A párbaj-becsület.**
- Regény-Csarnok: A teltekek kincse. Irta: Ritt Gyula.**

A borraivalós politika.

Arad, július 29.

A képviselőház mai ülésén föllebbent ama fölszínalatti machinációk egy részéről a lepel, a melyekkel értelmileg és erkölcsileg félművelt államokban a politikát csinálni szokták; a hol a csonka intézmények korlátai közt meddően vergődik a népjog, s a leplezett abszolutizmus következetesen csak arra törekszik, hogy az alkotmányos tényezőkre háritsa önkénykedéseit a felelősséget.

Félalkotmányossághoz fél emberek kellene, és ha a választások rostáján keresztül több vagy hangosabb ellentmondás kerül a törvényhozásba, akkor az elnémitás ezerféle eszköze jönnek alkalmazásba, nehogy a népakaratból valami a hatalom terveinek és céljainak ellenére megvalósuljon.

Ez itt egész általánosságban lett légyen mondva az országok és népek kormányzásának egy oly irányzatáról, melyet — *kabinetpolitikának* szoktak nevezni, s a mely ugylátszik mind pregnansabb kifejezést nyer a mi alkotmányos életünkben is és legfőbb oka az évről-évre sűrűbb és bonyolultabb parlamenti válságoknak.

A történelmi szabadelvű párt, mely három évtizeden át állott többség gyanánta kormányok háta mögött, mind kevesebb és kevesebb befolyást gyakorolt — mint olyan — a közügyek intézésére. Eleinte a kebeléből alakult a kormány, azután ugy neveztek ki a kormányelnök személyében a vezérét, kik lassankint már azt is veszedelmesnek és esetleges bonyodalmaira vezető kockázatnak tartották, hogy törvényjavaslataik fölül előzetesen a pártértekezleteket megkérdezzék, hanem csináltak abszolút és nemzetellenes politikát a jog, törvény és igazság hamis jelszavai mellett. Így elvesztette a kormánypárt teljesen a befolyását fölfelé, és a hitelét lefelé, miután elvesztette a kapcsolatot a néppel s a közérzülettel. Hamis a neve, mert tagjainak nagy része már nem szabadelvű, hamis a programja, mert tagjainak ismét, egy tetemes száma mást ígért választóinak, mint a miben a kormánya a Széll-kormány politikáját támogatta, azt a politikát, melynek tartalmát nem közölték vele, hanem ugy oktroyálták rája s kényszerítették a teljes, a szóltalan a tömeges meghódolásra.

A kijátszott közérzület azonban keresztül tört a parlament falain és a házszabályok engedte eszközökkel megakasztotta a kabinetpolitikának alkotmányos alarc alatt a tehetetlen többség nevében való érvényesülését.

A hosszas harcok alatt a nemzeti követelmények eszméje lassankint megszálta az egész ország lelkét, a kisebbség a népakaratnak vetette hátát, és a hatalom a maga-magának teremtett kényszerhelyzetében *alkudni* kénytelen vele.

Ugy látszik, jogok helyett *pénzt kínál*; könnyebbnek, biztosabbnak találja az *ellenzékelt megvenni*, semmint engedményekkel kibékíteni, vagy erőszakkal legyőzni.

Egy parlamenti bizottságra van annak kiderítése bizva, hogy ki akarta megvásárolni vagy megfélemlíteni az egyes képviselőket és sajtó organumokat? Azután hogy mely képviselők és mely organumok vannak *már* megvásárolva? Előre mondhatjuk egész bizonyossággal, hogy ezt a bizottság soha sem fogja kideríteni; mentül többen vannak, annál kevésbé fogják tehetni. A nyomozás a jelentéktelen és erkölcsileg rossz szagu közvetítők személyén fog megakadni s még azok ellen sem lesznek a törvényes megtorlás erejéig a bizonyítékok megállapíthatók.

Ott van a tizenegy év előtt Franciaországban lefolyt Panama pörnek az esete. A legfőbb panamistát, a legnagyobb vesztegetőt, *Artont* maguk a miniszterek, *Loubet*, majd *Ribot* szándékosan futni hagyták, s

A párbaj-becsület.

— Franciából. —

I.

Egy párisi palota termében két hölgyből és egy úrból álló társaság volt együtt.

— Hogyan, Lascour ur? — kérdezte fölindulástól remegő hangon az ifjabbik hölgy, ezt az embert arcul vágják?

— Igen, kisasszony. Még csak alig néhány napja, hogy ez a dolog az ermenonvillei pavilonban megtörtént.

— És ő nem ütötte vissza?

— Nem.

— Nem hívta ki a sértőt?

— Nem.

— Minő gyávaság! — kiáltott föl a kisasszony. — Hogy hívják ezt az embert, a kit ha találkozunk vele, meg kell vetni.

— Nevét nem említették, mert az affér legbensőbb baráti körben történt... De miért akarja ezt a fiatal embert megvetni? Hiszen bátortalanságától eltekintve, nagyon tisztességes ember lehet.

— Gyűlölöm a gyávákat! — válaszolt a hölgy.

— Gyáva? Mindig csak ez a nagyképűsködő szó. A bátorság az idegektől függ s tehet-e valaki arról, ha idegei cserben hagyják.

— Annál maradok, válaszolt Mária szilárd hangon, hogy a hol nincs bátorság, ott becsület sincs.

E szavaknál egy fiatal ember, ki a terem egyik szögletében a beszédre figyelt, kiejtette kezéből az albumot, a melyben éppen lapozgatott. Erre a zajra Mária oda fordult s barátságos, szinte gyengéd kifejezéssel az arcán, a fiatal emberhez ment.

— Kedves Savigny, szólj hozzá, miért nem jő közelebb. Vagy talán nem osztózik az én véleményemben.

Mindenki tudta, hogy Mária és Savigny nemsokára jegyespár lesz s e miatt nem háborgatták őket. De az asztalnál tovább folyt a beszéd az eddigi tárgyról.

— A mi engemet illet, mondotta Mária anyja, Marville asszony, ha nekem fiam volna s ha őt az ön által jelzett módon megsértenék, én térdemem kérném őt arra, hogy meg ne verekedjék. Mi közöm volna az ő gyávaságához? A földolog az volna, hogy éljen.

— En sem verekedném, ha az ön fia lennék, válaszolt Lascour; mert akkor évi kétszáz ezer franknyi jövedelmem volna. Tultehetném magamat a világ ítéletén; szép lakásom volna, jó lovakat tartanék s nem lennék oly bolond, hogy mindezt kockáztassam.

— És ha őnt valaki megsértené? kérdezte élénken Mária.

— Akkor bóknak nézném.

— És ha arcul üti?

— Akkor... lehetséges, hogy visszaüt-ném, de még sem verekedném.

— De a meggyalázás!

— Milyen meggyalázás?

— Hát semmi önbecsülése nincsen?

— Sőt nagyon is sok van. Különbben az emberek nem önbecsülésből párbajoznak. Csakis a foglalkozásnéküliek verekszenek, hogy hirre vergődjenek. Én azonban nem verekedném, mert féltsem a bőrömet.

— De ha a férfiak őnt megsértenék és az asszonyok megvetnék?

— De hát ki tudja, hogy gyáva vagyok? Ezer ember közül legfeljebb tíz. És azt hiszi ön, hogy ez a tíz a boraimat, meg a szivarjaimat, meg a tárcámat is megvetné, ha még oly nagyon megvetnek a gyávaságomért? Isszák a boromat, szívják a szivaraimat és igénybe veszik a tárcámat. És hogy ezenkívül mit beszélnek felőlem, a hátam mögött, az engemet éppen nem érdekel... Annak dacára, én rögtön megverekekedném, ha engemet valaki ma megsértené.

— Hogyan értsem ezt?

— Egyszerűen ugy, hogy nekem, Lascour Alfrédnek szükségem van arra, hogy a világ tiszteljen és becsüljön. Én nem vagyok gazdag, hanem kenyérkeresetre vagyok ráutalva. Újságíró vagyok s lapom, a saját és kollégáim érdekében meg kell torolnom a sértést, melylyel illetnek. Én reám nézve a bátorság jó asztalt, csinos lakást s sok egyéb kedvtelés kielégítését jelenti. De ha nekem egyéb kereseti forrásom is volna, mint a tollam, akkor fel se venném, ha valaki gyávának mondana, sőt még a névjegyemre is kinyomatnám, hogy gyáva vagyok s nem hiszem, hogy az emberek e miatt kevésbé becsülnének.

utóbb Anglia is csak úgy szolgáltatta ki Franciaországnak, ha egyéb bűnei végett vádolják, ellenben a Panama ügyében elkövetett vesztegetései miatt nem bántják, a minthogy úgy is történt.

Hiszen nálunk maga az országgyűlés hatalmazza fel, sőt utasítja a kormányt, midőn nyilvános elszámolás kötelezettsége nélkül milliányi rendelkezési alapot szavaz meg neki, hogy vásároljon, fizessen meg a kit és amit politikája érdekében jónak lát. Mire fordítják azt a pénzt? Küllelenségre? Azzal a külügyminiszter dolga elbánni. A nemzetiségi agitáció leszerelése ellen? Széll ennek az utolsó szervét is feleszlatta. A külföldi sajtó felvilágosítására? Erről csak itt-ott egy-egy kis kormánydicsérő cikk becsempészése tesz tanúságot. Bizony-bizony idebent borraivalókra megyen el az a rendelkezési alap a kormány politikájának a támogatására, és ha — szorul a kapca — nem is nagyon nézik az utakat és módokat.

Mert hát így kívánja ezt a kabinetpolitika borraivalós rendszere. Hatalom, rang, pénz, ígéret, fenyegetés, megfélemlítés... minden alkalmazásba vétetik, hogy az történjék a mit a felsőbb régiókban elhatároztak, nem pedig a mit alul, a választó polgárság akar. A magasabb államérdeket az együgyű alattvalói ész föl nem éri, legkevésbé tudja pedig az ő szegény szűkebb hazája és nemzete külön érdekeit azoknak alárendelni.

Szomorú tanúságai ennek a mai országgyűlésen megtörtént szenzációs leleplezések. De talán meg lesz a nagy viharok és kavardásnak az a haszna, hogy hozzá fog járulni a pártok egészségesebb átalakulásához, a közérzet parlamentáriusulásához és egyáltalán az igazi alkotmányosságnak győzelméhez a szégyenletes — kabinetpolitika fölött.

TÁVIRATOK.

Oszták miniszterek a királynál.

Bécs, július 29. A Fremdenblatt egy isohli távirata szerint Körber miniszterelnök és Böhm

Bauer pénzügyminiszter közös kihallgatása 6 Felségénél főképen a cukorkérdés és a kontingentálási szabályok megszüntetési módzatai megállapításának ügyében történt. Az egyes részleteket az ügynek jelenleg való állapotára való tekintettel legnagyobb titokban tartják. Mindenesetre ugylátszik, hogy a cukorkérdés az 6 Felségének ma tett jelentéssel megoldásához lényegesen közeledett és a legközelebbi napokban várható a cukoradó novellának megfelelő és azon értelemben való megváltoztatása, hogy a kontingentálási határozatok megszüntetnek. Jól értesült körökből az hírlik, hogy a miniszterek 6 Felségének a folyó ügyekről, valamint az elmúlt időben előfordult árvizkárok következtében szükségessé vált segítő munkáról is jelentést tettek.

A bolgár fejedelem utazása.

München, július 29. Ferdinánd bolgár fejedelem tegnap este ideérkezett.

A főispántávirata.

(A debreceni határozat.)

Arad, július 29.

A debreceni szabadelvű párt — mint már említettük — tegnap délután olyan határozatot hozott, amelyben kimondta, hogy magáévá teszi a nemzeti követeléseket, s küzdeni fog a magyar vezényszónak és a magyar jelvényeknek a hadseregben való használatáért. Erre a küzdelemre felszólítja úgy az országgyűlést, mint az ország minden szabadelvű pártját.

Ennek a határozatnak érdekes előzménye van. Már napok óta beszélnek róla a városban és a szabadelvű párt akcióját a függetlenségi párt is a legnagyobb rokonszenvvel fogadta. Mivel jelenleg a szabadelvű pártnak elnöke nincs, Puky Gyula főispánt hívták meg elnöknek az ülésre, aki most Iglófüreden nyaral. Puky Gyula távirattal mentette ki magát, de kijelentette, hogy a célbavett határozat ellen észrevétele nincs. Erdemes szó szerint leközölni ezt a sürgőnyt, amely így hangzik:

Igló-Füred, július 27.

A holnapi pártgyűlésen sajnálatomra már nem jelenhetek meg és ez uton tudatom,

hogy a célba vett határozat ellen nincs észrevétele; mert a debreceni szabadelvű párt korlátlanul rendelkezik saját akaratával; azt pedig, hogy a hazafias cél elérésére irányított akaratnyilvánításának elfojtásával városunk közhangulatáról hamis képet gyártsak, igazság és kötelességérzetem tiltja.

Puky, főispán.

A főispán távirata a városban óriási lelkesedést keltett. Maga a határozat, melyet a szabadelvű párt hozott, egész terjedelmében a következő:

A debreceni szabadelvű párt gyűlése egyhangulag s lelkesedéssel hozott határozattal kimondja hogy:

„A közös hadseregbe vonatkozó nemzeti követelések mellett nyílt és határozott állást foglal s szükségesnek tartja, hogy a magyar állam önállósága és az 1867-ik XII-ik t. c.-ben alapított felállított paritás a közös hadseregben is teljes érvényre jusson, e célból a közös hadsereg Magyarországból kiegészített részében, vagyis a törvény szavaival élve a magyar hadseregben, mint az egész hadsereg kiegészítő részében:

1. magyar zászló, magyar címer és a magyar közjognak megfelelő jelvények alkalmaztassanak.

2. a viszonyoknak megfelelő és előre megállapítandó határidő alatt a szolgálati és vezényleti nyelv fokozatosan magyarrá tévessék.

3. a magyar származású tisztek 6 Felsége ide vonatkozó 1868-iki rendeletének végrehajtásával a magyarországi ezredbe áthelyeztessenek.

4. az országban magasabb katonai nevelő intézetek is állítassanak, az összes magyarországi katonai nevelő intézetekben a tiszti nevelés magyar legyen.

5. a katonai büntető perrendtartás a modern jogelvek alapján reformáltassék, a magyarországi ezredben magyar tárgyalási nyelv alkalmazásával.

A debreceni szabadelvű párt e követeléseket a nemzet eleitől fogva létezett és elidegeníthetetlen jogaiból erendőnek tekintti, ezek megváosítására, illetve a magyar szolgálati és vezényleti nyelv fokozatos behozatalának megkezdésére az iakt érkezettnek látja, meg van győződve arról, hogy az 1867-ik 12. t. c. végrehajtását célzó ezen reformok a közös hadseregnek az említett törvényben szabályozott közjogi helyzetét nem érintik, hadsereg harcképességét emelik, a magyar nemzet és a hadsereg közötti érzelmi összeforradást eredményezik, a Magyarország és Ausztria között az 1867-ik 12.

— On téved, uram, válaszolt Mária éles hangon. Én nem hiszem, hogy akad olyan asszony, a ki azt a nevet óhajtaná viselni, mely egy gyáva embernek a neve. Hogyan is tudják szeretni egy olyan embert, a kiről tudom, hogy oldalán büntetlenül vagyok sértéseknek kitéve? Olyan férfiué lenni, a ki nem tud bennünket megvédelmezni! Higyje el, hogy már maga ez a gondolat is borzasztó.

— Különös, mondotta Merville asszony.

Savigny eltávozott, a nélkül, hogy elbucsuzott volna.

II.

Savigny másnap komoly gondolatokba elmerülve ült a szobájában, mikor az előszobából ismerős hangot hallott. Az inas néhány pillanattal utána bejelentette Lascour urat, ki szinte minden formalitás nélkül belépett s rövid köszönés után mondotta:

— Uram, Merville asszonynál abban a szerencsében részesültem, hogy önrel találkozhatam s most eljövök, hogy egy szolgálatot felajánljak önnek.

— Egy szolgálatot?

— Uram, én tudom, hogy ön gyáva...

— Uram, mit jelentsen ez, kérdezte meg lepetve Savigny, ön megfélemlszik arról...

— Én mindent tudok, a mit ön mondani akar, mondotta nyugodtan az újságíró. Sőt még többet is tudok. Azt ugyanis, hogy ön már is fél. De én nem a miatt jöttem, hogy ön sértegessem, hanem, hogy megmondjam önnek, hogy én... én olyan gyáva vagyok, mint ön. Erti most már jóvetelem okát?

— Legkevésbé sem.

— Majd megért. Azonban engedje meg, hogy eszébe juttassam azt, a ki néhány nap előtt az ermenonvillei villában történt. Ott egy ember areul ütött egy másikat s ez a másik, a helyett, hogy megbosszulta volna magát, zsebre vágta a sértést. A megpofozott ön volt. Savigny bolthalvány ön s arcát kezébe rejtette, miatt nyögte:

— Kegyelem! Kiméljen meg.

— Ne féljen. Nem azért jöttem, hogy fölevenítsem önben a meggyalázás emlékét, hanem egészen más okból. Én tanuja voltam annak a jelenetnek, s tegnap, mikor ön Merville asszony szalonjából eltávozott, elmondottam, hogy ön a felpofozott ember. Merville kisaszony erre röviden kijelentette, hogy ő nem lesz olyan férfiu neje, a ki az ilyen sértést magán hagyja száradni... Tudja e, hogy miért mondottam ezt el? Hogy kényszerítsem ön ajánlatom elfogadására. Tervem van, egyszerű, de genialis terv, a mely bennünket a jövőben minden kellemetlenségtől megóv, melybe gyávaságunkból kifolyólag belejuthatunk.

— Nem értem.

— Azt elhiszem! Majd megmagyarázom. Már mondtam, hogy még önrel is gyávább vagyok, pedig nemcsak bátornak, hanem épenséggel vakmerőnek kell látszanom. Ez az én hivatásom, a lapom jó hírneve így követeli tőlem. Mikor tehát tanuja voltam az ön megsértésének, rögtön gondoltam magamban: „Ez az én emberem”. Mi ketten kölcsönösen ki fogjuk egymást segíteni a zavarból. Párbajt vivunk pisztolyra, a mely természetesen nem fog vérrel végződni. Hogy ez a párbajt ho-

gyan menjen véghez, azt rögtön megmagyarázom.

— Nem szükséges, válaszolt méltósággal Savigny. Nem fogadom el tervét és felkérem arra, hogy távozzék.

Lascour mosolygott.

— Egyetlen egy pillanatig sem maradnék tovább, válaszolt, ha mindkettőnk érdeke nem kívánná. Nekem szükségem van öre, önnek pedig én reám. Én tehát akarata ellenére is megmentem önt... Nemde, ön szereti Merville kiasszonyt. Le akarna róla mondani?

— Inkább lemondok róla, semhogy csalással jussak a kezéhez.

— De gondolja meg, hogy Merville kisaszony önt meg is fogja vetni.

— Ez igaz!... Ez borzasztó!

— És hogy csak egyetlen egy szavába kerül, mindent megmenteni.

— Mit tegyek? dadogta a szerencsétlen.

A dolog nagyon egyszerű. Ma este az operában, felvonás közben hozzám jó s hangosan megkérdezi tőlem, hogyan merészeltem becsületébe vágó dolgokat terjeszteni ön felől. Én kihívólag válaszolok, arra ön engemet szemtelennek nevez. Erre kicséröljük névjegyünket s eltávozunk. Én gondoskodom arról, hogy a dolog belekerüljön néhány lapba... Holnap segédeink megállapítják a feltételeket. Lehetszigorfeltételeket... hiszen nincsen mitől tartanunk... Tehát: tíz lépés, háromszori golyóváltás. A harmadik lövés után segédeink nem engedik a párbajt folytatását. Mi pedig dühösködünk s úgy teszünk, mintha előlről szeretnénk kezdeni. Én ismét gondoskodom arról,

t.-c. által létesített államjogi kapcsolatot meg erősítésére vezetnek, az ezen kapcsolatban is fentartott állami önállóságának, biztosítékul szolgálhatnak és elősegítik, hogy a 67-iki közjogi alapon nemzetünk egy nagy történelmi multtal és teljes önállósággal bíró nemzet önérzetének és jogos igényeinek megfelelő arányokban fejlődhessék.

A debreceni szabadelvű párt szükségét látja annak, hogy az ország szabadelvű pártja a fent elsorolt reformok mellett való nyílt és határozott állásfoglalás által ezeket a nemzet osztatlan egészének követelésévé emelvén, a mai bonyolult politikai helyzet parlamentáris megoldásához hozzájáruljon. Ily célból a debreceni szabadelvű párt az ország választókerületeiben szervezett szabadelvű pártokat e határozat át-tételével megkeresi, s e határozathoz való csatlakozásra felkéri.

Nem lehet kétséges egy pillanatra sem, hogy az aradvárosi szabadelvű párt e nagy nemzeti kérdésben rövid idő alatt szintén meg fog nyilatkozni és szava méltó lesz ahhoz a hazafisághoz, amely ennek a városnak minden fiát egyaránt lelkesíti.

A bileki katasztrófa.

(Ujabb adatok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 29.

Mindazok a hírek, amelyek eddig a bileki katasztrófa dimenzióiról szoltak, ugyilátszik, ezuttal nem tulozták, hanem kicsinyítették a katasztrófát. A képviselőház tegnapi ülésén is csak tizenöt halotról volt szó. Pedig bizonyára több ember pusztult el ott az embertelen hajsza következtében. Egy verzió szerint nem kevesebb, mint százhuszonöt a halottak száma.

Az okkupációnak éppen ma van a 25-ik évfordulója; sok csatát vívtak katonáink, amíg a megszállt tartományokat elfoglalhatták, de kevés olyan véres csata volt, amelynél annyi ember halt volna meg, mint most béke idején egy katonai menetelés alkalmával. Ez az osztrák armádia szelleme! Béke idején kinezni az embert, hogy mire harcra kerül sor, az emberanyag teljesen használhatatlanná válik.

Komáromból jelentik, hogy a bileki katasztrófáról odaérkezett híreket hivatalos titok gyanánt őrzik. Mindamelllett annyi már nyilvánosságra jutott, hogy a bileki katasztrófa sokkal

nagyobb arányu volt, mint ahogy eddig híresztelték.

Egy komáromi katona Bilekből édesanyjának levelet írt, melyben főlemlíti, hogy az 5 ezredben az első napon tizennégy ember, a második napon nyolc ember és azonfelül négy, a hőség következtében megőrült ember közül kettő halt meg.

A betegek száma összesen 480. Ezek a hőség és megerőltetés folytán oly súlyos betegek, hogy alig negyedrészre fog felépülni. A katonák közt ugy beszélnek, hogy eddig százhuszonöt ember halt meg.

A csapatparancsnokságtól ma semmi hír sem érkezett. A komáromi katonai hatóságok szigorú parancsot adtak ki, hogy erről az úgyről nem szabad semmit a nyilvánosságra hozni.

Az említett adatokkal megegyezik egy levél, melyet egy székesfehérvári katona intézett egy ott lakó bátyjához. Ez a szintén Bilekből július 28 án keltezett levél huszonhárom halotról, 14 eltűnt katonáról és 46 halálos betegségről beszél. A levélíró, aki nem meri a teljes igazságot megírni, mert katona, keserűen panaszkodik a tisztek kiméltlen ége miatt. Az ő adatai szerint a 12. ezred 1200 katonája közül alig érkezett meg száz ember Bilekbe. Azt írja továbbá, hogy a legénység szivszorongással néz az augusztus 6-án kezdődő nagygyakorlatok elé, mert a hőség egyre emelkedik.

Vajjon a katonai hatóságok tanultak-e valamit ebből a katasztrófából? És a szomorú eseménynek meg lesz-e legalább az a következménye, hogy ezután az emberanyagot a hadsereg jobban fogja megbecsülni?

Ujtelep csatornázása.

(A belügyminiszter újabb határozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 29.

Az Ujtelep városrész csatornázásának ügyében, mely már valósággal összeforrott a vízvezetési díjak leszállítására megindult mozgalommal, újabb határozat érkezett a városhoz a belügyminisztériumból.

Tudvalevő, hogy a város közgyűlése Ujtelep

lakóinak azt a kérelmét, hogy városterületük csatorna- és vízvezeték-hálózzattal láttassék el, nem teljesítette, avval indokolván az egyébként nagyon méltánylandó kérelem elutasítását, miszerint a vizárak olyan magasak Aradon, hogy ezek alábbszállításáig a hálózat kibővítése lehetetlen és rendkívül súlyos terhekkel járna.

Azt a közgyűlési határozatot Wessely Pál és társai megfelelőbbézték a belügyminiszterhez s ennek határozata támaszkodva azokra a közegészségügyi követelményekre, amelyek a csatornázás és vízvezeték kibővítését különösen az ujtelepi iskolák, gyárak, és bérházak nagy száma miatt, égetően szükségessé teszik, elrendelte, hogy a közgyűlési határozatnak hatályon kívül helyezése mellett, az említett városrész csatornázassék.

Közben a vízvezetési társulat is benyújtotta a városhoz ismeretes ajánlatát a vizárak leszállításáról, a közgyűlés azonban, — együtt tárgyalván a miniszteri leiratot és a társulat ajánlatát — kevésnek, sőt neveltségnek találta a vízvezeték szűkmarku, szinte jelentéktelen árleengedését s megmaradt továbbra is a mellett, hogy a hálózatot nem terjeszti ki az árak hathatósabb leszállításáig, a miniszteri határozat dacára sem.

Az ujtelepi lakosok egy része, akik sürgősnek találják városnegyedük rendezését, a közgyűlésnek ezt a határozatát is megfelelőbbézte, abban a tudatban, hogy szükségesebb nekik a hálózat kiterjesztése, mint a vizárak leszállítása.

A miniszter ma érkezett leiratában a közrendészet és a közegészségügy érdekelt tartva szem előtt, természetesen ismét a felebbezőknek adott igazat, a második közgyűlési határozatot is feloldotta s utasítja a várost — most már nem a hálózat feltétlen kibővítésére — hanem hogy folytasson tárgyalást a vízvezetési társulattal a vizárak fokozatosabb leszállításáról, mert ha a társulat első ajánlata véglegesnek is volna tekinthető, az nem zárja ki azt, hogy ugyanaz az ajánlat alapja ne legyen további tárgyalásoknak.

hogy a dolog belekerüljön a lapokba. Egész Párisrólunk beszél s ezentul senki sem bátorodik kételkedni a bátorságunkban.

— Ez mind ugy történhetnék, a hogyan ön mondja, de én sohasem fogok az ilyen csalásba beleegyezni, válaszolt sápadtan s reszketve Savigny. Ha ezt megtenném, akkor igazán becsutelen lennék. Ha gyáva vagyok is, de jellemtelen nem vagyok.

— Tehát inkább azt akarja, hogy Merville kisasszony másé legyen? kérdezte Lascour.

Savigny nem válaszolt. Teljes öt percig küzdött önmagával, akkor komor hangon szolt: — Ma este az operában leszünk.

III.

Másnap délután két órakor a montmartre uton egy kőfal mögött a következő jelenet folyt le. A földön két pisztolyszekrény feküdt, két ember pedig pisztolyal kezében, egymással szemben állott. A segédek egyike előlépett és határozott hangon mondotta:

— Uraim, önök már hat golyót váltottak. Ennyi lég az önök becsületének; a mi lelkiismeretünknek pedig majdnem sok is. Önök vagy befejezettnek tekintik a viadalt, vagy pedig mi visszalépünk.

Lascour Savignyhez közeledett s feléje nyújtotta a kezét.

— Nincsen jogom visszautasítani, válaszolt Savigny remegő hangon.

Mintán a jegyzőkönyvet aláírták, Lascour segédeinek egyike, Delaunay, Savignyhoz fordult:

— Ohajtom uram, mondotta, hogy az ily

súlyos körülmények között keletkezett ismerettségünk ne legyen mulékony. On oly férfiasan és bátran viselte magát, hogy mindenkorra biztosította magának nagybecsülésemet.

Savigny még sápadtabb lón egészen megzavarodottan, néhány szót rebegett. Azután a társaság két kocsiúra ült és különböző irányban eltávozott.

IV.

Délutáni három óra van. Merville kisasszony félelmetes nyugtalansággal járkál szobájában; öltözéke rendetlen, szemel ki vannak sirva. Majd egy székbe dül és zokog, majd pedig ki-rohan az erkélyre és a távolba néz.

Leányom, ne légy oly kétségbeesve, vigasztalja őt anyja.

— Bizonyosan meghalt, különben már itt lenne, zokog a fiatal leány.

— Meglátod, hogy épségben jó vissza.

— Az ég megbüntetett, mert kételkedtem a legnemesebb emberben. Sohasem fogom őt viszontlátni. Savigny, drága Savignym!

Ebben a pillanatban csengettek.

— Ó az! kiáltott magánkivületben a leány s az előszobába rohant.

A belépő Savigny sápadt volt. Mária a nyakába borult.

— Nincsen megsebesítve? kérdezte a leány. Nincs? Hála Istennek! Hát akkor miért sírok? De hát szóljon! On bizonyosan neheztel rám, mert hitelt adtam a rágalomnak. De ön megbocsáthat nekem, mert sokat szenvedtem . . . Ugy-e bár, ha valaki azt mondotta volna önnek, hogy az ön Mária nem méltó önhöz, ön

bizonyára belehalt volna a fájdalomba? Ezután itélje meg ön, hogy mennyit szenvedtem. On bizonyosan azt mondja, hogy nem kellett volna elhinnem, de ez az ember esküdtött arra, hogy jelen volt, mikor önt . . . Azután az ön hibája, hogy becsületbeli ügyben ily szigorú vagyok. On kényeztetett el.

Savigny arca fakó színt öltött. Némán, mozdulatlanul állott néhány pillanatig s aztán elrohant.

Félórával később Mária levelet kapott, melynek elolvasása után eszméletlenül dült vissza a pamlagon.

V.

— József, mondotta másnap reggel Lascour az inasának, hozza be a kávé.

Azután kezébe vette a reggeli lapokat és olvasta.

— Mégis csak pompás fiuk, mondotta, mikor a párbajról szóló napikirt olvasta. Magam sem irhattam volna meg jobban. Igazán bajtársak . . . De mi ez? Ez a hír Savignyról szolt:

Es Lascour mohón elolvasta Savignyról szóló másik hirt, a mely így hangzott:

„Savigny ur, a kiról lapunk mai számának egy másik helyén megirtuk, hogy mily bátran viselte magát egy súlyos föltételek alatt véghez ment pisztolypárbajban, egy órával a párbaj után agyonlötötte magát. Ongyilkosságának oka ismeretlen.”

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Mici hercegnő, bohózat.
Péntek: Mici hercegnő, bohózat.
Szombat: Katalin, operette.

* **Mici hercegnő.** Ma volt a *Mici hercegnő* francia bohózatból a főpróba. Az egyes szereplők kedvvel játszó szerepeiket, úgy, hogy a csütörtöki bemutató előadás alkalmával a darab ötletel, szellemességei érvényre juthatnak.

* **Fóti Frida szerződötése.** Fóti Fridát, ki nemrégiben nagyon előnyösen mutatkozott be az aradi közönség előtt, *Zilahy Gyula* szinigazgató szerződötette.

* **Az ördög pilulái.** A látványos darab a közönség oly nagy tetszésével találkozott, hogy *Zilahy* igazgató még vasárnap délutánra előadásra tűzte ki.

* **Az új színházi függöny.** *Végh István* színházi festő már elkészült a színházi új előfüggöny festésével. A függöny igen szépen sikerült és diszél fog szolgálni a téli színháznak.

A képviselőházi botrány.

(Éjjeli ülés a Házban.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítár

Budapest, július 29.

Mióta a magyar parlament fenn áll, olyan jelenetek s akkora vihar, mint a mai ülésen, még nem volt. De olyan botrányos eset sem történt még a magyar parlamenttel, amilyenért ez a mai vihar tombolt. *Papp Zoltán* ellenzéki képviselő azt jelentette a Háznak, hogy őt megvesztegetéssel akarták rábírní arra, hogy álljon el az obstrukció folytatásától, egyúttal letette a Ház asztalára azt a 10.000 koronát, amelyet ő, mint a megvesztegetési összeget, hogy a bűnjel kezében legyen, elfogadott.

A Ház megdöbbsent erre a jelenetre és a kedélyek egyszerre, villámütésképpen felizgultak. Olyan zaj, kavardás, láрма keletkezett erre, hogy az óriási, három emelet magasságu ülésterem csak úgy visszhangzott a leirhatatlan lármától. Még nagyobb lett a konsternáció, mikor *Papp Zoltán* a Ház kivánságára emancipálván magát a diszkrétóra adott szava alól, azt is kijelentette, hogy a pénzt egy volt hirdapszerkesztő s ellenzéki képviselő: *Dienes Márton* adta neki, kétezer korona proviziót kötvén ki magának.

Az ülés folytatásáról ezután a jelenet után természetesen szó sem lehetett. Az elnökök legerélyesebbike: *Tallán Béla* vezette az ülést, de meg sem kísérelhetette a tanácskozás folytatását, az ülést fel kellett függesztenie. Ez megisméltődött még egynehányszor, míg végre nagy nehezen arra a megállapodásra tudtak jönni, hogy az ügyet a mentelmi bizottsághoz teszik át s a vizsgálattal egy külön parlamenti bizottságot bíztak meg.

A legnagyobb háboru azonban még csak ezután jött, még pedig olyan jelenetek kíséretében, amely páratlanul áll a magyar parlament történetében s amely vetélkedik a Reichsrath leghirhedtebb, leg-harciasabb üléseivel.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöknek ugyanis az a szerencsétlen ötlete támadt, hogy szinte meggondolatlan és tapintatlan módon épen a mai ülésen, a fent leirt jelenetek után terjesztette elő azt a sokat emlegetett indítványát, mely az obstrukció megtörését célozza. Helyesebben: csak akarta javasolni, hogy a Ház a miniszterelnöki program tárgyalásának felfüggeszté-

sével, tehát még mielőtt a képviselőház többsége megnyilatkozhatott volna az új kormány programjának el- vagy el nem fogadásáról, térjen át az indemnitá tárgyalására.

Az ellenzék már napok óta készül arra, hogy ezt a miniszterelnöki indítványt, ha kell technikai obstrukcióval, érvényre jutni ne engedje s előrelátható volt, hogy ekkor még egy csendes ülés miatt is, nagy vihar lesz. Nem kellett hát egyéb, mint hogy ezt az elasztikus paragrafus-magyarázatra épített indítványt a mai ülésen hozzák elő.

A félig-meddig lecsillapult, de izgatott kedélyek egyszerre fellázadtak. Zugott az egész ellenzék, zajongott a jobb oldal is s olyan kifejezéseket, amelyek erre a termet betöltötték, nem hallott még az új parlament, sem az új miniszterelnök. A képviselők felugráltak helyeikről, *fütyültek, énekelték, a padokat verték* s a miniszterelnök meredten és szótlánul állt a helyén.

Egyszerre egy fehér lapot adott át a miniszterelnök *Farkas* főtterembiztosnak, aki avval az elnöki emelvény felé sietett. Ezt látva, az ellenzéki képviselők tömegesen rohantak az emelvényhez, hogy a terembiztostól az ivet, mely *Khuen-Héderváry* indítványát tartalmazta, e'kobozzák. Ekkor valóságos verekedés keletkezett az elnöki emelvény körül. *Szöts Pál Rátkay* Lászlót a falhoz vágta, az elnök körül fenyegetően gesztikulálnak a képviselők s ordító hangon figyelmeztetik, hogy az ivet át ne merje venni. *Pozsgay Miklós felszólítja Tallán Bélát, hogy azonnal hagyja el a helyét, ő vállalkozik arra, hogy kíséri a teremből anélkül, hogy bántódása lenne.* Tallán izgatottan kiáltja vissza: — *A halál fia, aki hozzám nyul!*

Ilyen jelenet csakugyan nem folyt még le a magyar parlamentben. Az ülést nagynehezen felfüggesztik, s a folyosón tovább folyik a veszekedés. Hosszabb szünet után újból megnyílik az ülés, majd zárt üléssel folytatódik s este tíz órakor, mikor e sorok íródnak, még mindig tart.

Részletes tudósításunk itt következik:

(Rákóczi emléke.)

Elnök: Tallán Béla alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: *Khuen-Héderváry Károly* gróf miniszterelnök, *Kolossváry Dezső*, *Darányi Ignác* és *Tomasics Miklós* miniszterek.

Elnök megnyitja az ülést. E percben *Polónyi* elkálja magát:

— Eljen a debreceni szabadelvűpárt! Eljen a debreceni főispán.

— Eljen! Eljen! — zugja rá a baloldal.

Felolvassák a jegyzőkönyvet és hitelesítik.

Elnök előterjeszti ezután jelentéseit. Először azt, hogy a Ház elnökének vezetésével a kassai Rákóczi-ünnepen résztvett. (Eljenzés balról.)

Rátkay László szólal fel e pontnál. Felpanaszolja, hogy az ünnepen a kormány nem volt képviselve. Nem a keserűség szólal fel benne. Sőt tapintatosnak kell találnia, hogy emaradt az ünnepéről ez a kormány, mely szelleménél fogva nem is való oda. *Apponyi házelnök* azt mondta kassai beszédében, hogy a Ház vezekelni ment oda. Ez nem elég. Törvényeink közül törülni kell a Rákóczi emlékéit megbecsülnitő törvényt. Erre különben határozatilag is kötelezve van a Ház. (*Zajos helyeslés balról.*) Ismerteti e határozatokat, melyeknek meghozása óta már 26 esztendő telt el. Rákóczi hamvait sem hozták még haza. Pedig a magyar államnak becsületbeli kötelessége volna ez. Hisz Rákóczinak százhusz négyszögmértöldnyi területei voltak ez országban *Bercsényinek* szintén rengeteg birtokai voltak, amelyek az államra hártak. Epp ezért az állam méltán viselhetné a hamvak hazaszállításának költségét. Nem akar

határozati javaslatot benyújtani. Itt nem uralkodhatik pártszempont, mert minden pártnak együtt kell éreznie e pontban. Ugy szeretné, ha minden párt kiküldöttéi pártközi konferenciára gyülnének össze s így beszélnek meg a Rákóczi emlékének törvényben való megtisztelését és hamvainak hazahozatala módját. (*Eljenzés és taps balról.*)

Elnök: Határozatnak nem lévén napirend előtt helye, folytatja előterjesztéseit. Bemutatja a többi közt a zsolnai kiállításra való meghívást. Majd átadja a szót a napirend előtt *Papp Zoltán*nak, azután *Lovász Márton*nak.

Papp Zoltán: A kassai Rákóczi-ünnepéről szól ó is. Egy megdöbbsentő dologról kell itt megemlékeznie. Felolvassa *Apponyi házelnök*nek ott mondott beszédét, hogy az országgyűlés vezekelni jött Rákóczi emlékéért. Tiltakoznia kell, hogy a kormány ezuttal is rendeletet bocsátott ki a közös hadsereg tisztjei részére, hogy ne jelenjenek meg a kassai ünnepen. Elmondja azután, hogy *Mádi-Kovács* után szándékosan tették oda *Mertens* tábornokot, aki arcpirító megvetéssel dobta el a neki küldött Rákóczi-ünnepre szóló meghívót. Jó, ez közös hadsereg. De hát a honvédtisztekhez ki bocsátott ki rendeletet, hogy ők se jelenjenek meg a Rákóczi ünnepen? Erre vár feleletet a honvédt-minisztertől.

(Megvesztegetett képviselők.)

Papp Zoltán kijelenti, hogy most még néhány nyilatkozatot kell tennie. (*Halljuk! Halljuk! balról. Élénk mozgás a baloldalon.*) Nem akar szerénytelen lenni. Csak olyan akar lenni, amilyennek tudja magát. Most gyűjtí az adatokat egy olyan akcióhoz, melynek célja a pragmatika szankció megdöntése. Vizsgálja azt, hogy egy olyan törvény, mely megvesztegetés útján jött létre, irányíthatja-e egy nemzet életét? (*Nyugtalanság jobbról.*)

Engedelmet kér, hogy előbb egyéniségével is foglalkozzék. Tizenhat esztendő óta senki tanácssal, senki pénzzel nem segítette. A maga erejével küzdött, amióta tönkrementek, s születésével, temperamentumával küzdötte ki ezt a helyet magának.

A kuria *Teleki Domokos* mandátumát néhány pohár pálinka miatt semmisítette meg. O mindig becsületesen dolgozott és keservesen tartotta fenn életét. Senkitől nem kért semmit. (*Nagy zaj és nyugtalanság.*)

(A bomba lecsap.)

Es most jött a bomba. *Papp Zoltán* kilépett a terem közepére és harsány hangon így szólott:

— Ezennel tizezer koronát teszek le a Ház asztalára . . .

Óriási felháborodás tör ki a baloldalon.

— Ki volt az a gazember? Mi ez? Honnan van ez a pénz? — kérdik minden oldalról.

Leirhatatlan zavar támad az egész Házban.

Papp Zoltán áll egy helyben. *Khuen-Héderváry* mosolyog. A jobboldal konsternálva ül. A baloldaltól felugrának helyeikről. *Olay, Polónyi* kimegy a terem közepére s turkál a Ház asztalára letett ezresekben.

— Pizok! Gyalázat! Gyzság! — kiáltja az egész baloldal.

Gajáry Géza jut először szóhoz a jobboldalon s belekiált a szörnyü lármába:

— Nevezze meg! Ki adta ezt?

Olay Lajos: Meg akarták vesztegetni!

Polónyi Géza: Hallatlan botrány! (Folytonos zaj, kavardás. Sokan a terem közepére tódulnak.)

Felkiáltások jobbról: Ki adta? Miért adta? Ki vesztegetett! (Folytonos zaj.)

Rákosi Viktor: Ki volt az a gazember, a ki vesztegetni akart?

Oriási, soha nem látott, soha nem tapasztalt jelenet a magyar képviselőházban.

Döbbenet fogta el a hallgatóságot is. Tallián elnök folyton csönget és Papp Zoltán így folytatja:

— Bizony mondom, visszakivánczozom a féluton, ha képesek az embernek a becsületében így gázolni. *Hitvány emberek, kofák, cselédek és nem urak, akik az embernek tisztességét munkáját meggyanusítják. Engem ezzel a pénzzel, kérem, megvesztegettek.*

— Csak akarták! — kiáltják balról.

— Ezt a pénzt azért adták nekem, hogy utazzam el pár napra. Ha az obstrukció elmúlik, még többet fogok kapni. Kérdezték, mi a családom kívánsága, mind teljesítik.

— De bővében vannak a pénznek! Horvát rendszer! — zugja a baloldal.

Andrássy Tivadar gróf: Hát a Sándor Pál pénze? (Mozgás.)

Kaas Ivor br.: Ahhoz semmi közünk!

Papp Zoltán: Négyszemközt történt a dolog. Miután a vesztegetési kísérlet megtörtént, szóló elment Olay Lajoshoz és két barátjához, akiknek elmondta a dolgot. Ehhez a pénzzel gyalázat fűződik. Itéljenek felette. (Zajos kiáltások jobbról: *Ki adta a pénzt! Nevezze meg!*)

Rákosi Viktor: Majd a vizsgáló-bizottságnak megmondja!

Papp Zoltán: Befejeztem. Nincs több mondanivalóm. Dixi et salvavi animam meam!

(Az ülést felfüggesztik.)

Papp Zoltán ül. Oriási lárma.

— Nevezze meg! Nevezze meg! — rikácsolja a jobboldal.

— Gyalázat! Gázság! — kiáltja az egész baltábor.

Gajary Géza kiáll a terem közepére, úgy kiáltja:

— *Amig nem nevezi meg, nem igaz semmi.*

Lovász Márton feláll szólásra. Lehetetlen lárma.

Tallián felfüggeszti az ülést.

Az összes képviselők benmaradnak. Egy csomóban összefonódva kavargó, forr, zajong az egész tömeg. Mindenki kiáltoz, mindenki ágál. Gajary Géza hangja halatszik ki:

— *Ezt Polónyi csinálta! Ez Polónyi-stikli. Látom, ezt ő eszelte ki!*

Polónyi egészen közel megy Gajarihoz, úgy folyik a szenvedelmes vita.

Más helyütt Papp Zoltánt kapacitálják, hogy kötelessége megnevezni a megvesztegetőt.

Leirhatatlan izgalom közt telik el öt perc. S az izgalom még nőttön-nő, mikor Tallián elfoglalja újra az elnöki széket.

(Mi volt a vesztegető?)

Tallián elnök megnyitja újra az ülést. Papp Zoltán kíván személyes kérdésben szólni.

Papp Zoltán: El voltam készülve, hogy forrongás lesz bejelentésem kapcsán. Rátesszem egész jóvendómet egy lapra. Történjék, aminek történnie kell. En ugyan szavamat adtam az illetőknek, hogy nem nevezem meg. Adott szavamat soha sem szegtem meg és nem is fogom. De ez a kérdés olyan s a pártom úgy követeli... (Ugy van! jobbról és balról.) Ha tehát felmentenek engem...

Kiáltások: Felmentjük!

Rákosi Viktor: A köztisztesség követeli! (Nagy mozgás és nyugtalanság. Tallián elnök csenget.)

Papp Zoltán: Világosságot követelnek tőlem, ám legyen. Tegnap délután félnégy órakor megjelent egy volt jó barátom, e Ház volt

tagja, volt ellenzéki képviselő. Előadta, hogy az itt folyó jelenetek iránt mily véleményem van. Azt mondta: „Te tegnap feliratkoztál! Ne beszélj!”

Mondtam: a meggyőződésemet készlet felvételre. Kérdezte: Mennyiért állok el felszólalásomtól? Elmondta aztán, neki az a megbízatása, hogy az obstrukciót leszerelje. Akik beszélni tudnak, azokat sorra járja, akik hallgatnak, azokat nem bántja.

Hock János: Most már nem kell, hogy megnevezze (Nagy lárma és ellentmondás.)

Papp Zoltán: Tizenkétezer koronát ígért s ebből magának kétezer koronát kötött ki provizióul. Szóló azután elment Olay Lajoshoz s elmondta az esetet. Az illető tegnap két takarékkönyvet hozott neki tizenháromezer koronáról. Megkérdeztem: Miért? Mert a pénztár már be volt zárva, felelt az illető.

— Ma reggel azután — folytatta Papp Zoltán — miután ezt el nem fogadtam, az Udvari kávéházban, ahol a találkozó volt, 10.000 koronát adott át, én pedig egy váltót adtam neki kétezer koronáról. Egy levelet is kellett volna írnom, de a szövege meg nem felelt. Később aztán egy más szövegű levelet írtam, mely szerint elutazom.

Szónok felolvassa az adott levelet is.

— Ez az ember, akit sajnálattal nevezek meg: Dienes Márton volt képviselő. (Oriási mozgás és nyugtalanság)

Felkiáltások: Botrány, gyalázat!

Elnök kijelenti, hogy a Ház asztalára letett tízezer koronát a Ház pénztárába letétbe helyezi. Az esetben pedig a mentelmi jog megsértését látja és az esetet a Ház hozzájárulásával a mentelmi bizottság elé utasítja.

(Polónyi és Gajary.)

Polónyi Géza: Személyes kérdésben szól. Gajary azt kiáltotta be a Házba: „Ezt Polónyi csinálta!” Nem képzelt alávalóbb dolgot, mint az ilyen gyanúsítást. Onzetlenül szolgálja a Házat. De mindig el volt készülve rá, hogy meggyanusítsák. Az ő becsületének őre a becsületesség! Ilyen gyanúsításokkal nem lehet alap nélkül jönni. Becsületszavára kijelenti, hogy erről az esetről csak ma reggel szerzett tudomást Gajarytól várja, mikép fogja helyrehozni, amit vétett.

Gajary Géza: Nem gyanúsította Polónyit, csak azt mondta, hogy ez Polónyi-fogás. A Polónyi-fogások pedig általán ismerik az országban. (Dörmögés.) Különbösen ne érzékenykedjék Polónyi, mert róla az „Egyetértés” azt írta. (Nagy zaj.)

Rákosi Viktor: Készült rá!

Polónyi: Készült a támadásra.

Gajary. Nem készült rá és azért máskor mondja el megjegyzését.

(Megvesztegetett lapok.)

Lovász Márton elmondja, hogy a „Magyarország” kiadóhivatali igazgatójához eljött egy ember és azt kérdezte, mennyiért szerel le a „Magyarország”?

— A magyar vezényszóért? — volt a felelet.

És miután még kísérletet tett a rábeszélésre, az igazgató az ügynököt kiutasította. Az illető Singer Arthur volt, egy krajcáros német lap szerkesztője. (Zaj) Nem szórványos tehát a vesztegetés, hanem rendszeres. (Zaj.)

Tóth János szerint ez az esemény az egész parlament tisztességét érinti. (Általános helyeslés.) Javasolja, hogy a Ház tizenöt tagu parlamenti bizottságot küldjön ki a dolog megvizsgálására. (Helyeslés.)

Olay Lajos szerint a közvélemény azt fogja hinni, hogy a vesztegetést a miniszterelnök tette. (Oriási zaj. Ellenmondás jobbról.)

Olay Lajos: Csak a bán vesztegethetett. (Oriási zaj. Rendre! Rendre! Kiáltások!)

Kubinyi: Sándor Pál nyilatkozzék!

Elnök: Kérdezi, mit mondott Olay?

Olay: Azt, hogy a közvélemény a bánt fogja gyanúsítani, de ez az ő szubjektív meggyőződése is. (Nagy zaj.)

Elnök Olayt rendreutasítja, mert megsértette a miniszterelnököt.

Olay kéri, hogy a bizottságot azonnal küldjék ki.

(A parlamenti bizottság.)

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök elfogadja a javaslatot a bizottság kiküldése iránt, de kéri a Házat, hogy ezt a házszabályok keretén belül tegye (Általános helyeslés.)

Elnök a Ház egyhangú határozatával kimondja, hogy bizottságot küld ki a házszabályok betartásával.

Fáy István a házszabályokhoz szól s azt mondja, hogy nem Széll rendszer folytatása ez, hanem a Bánffv. Korrupt és impertinens.

Elnök Fáy rendreutasítja.

Az oriási zaj ismét kitör az egész Házban.

Toth János, a függetlenségi párt ügyvezető elnöke jutott végre is szchoz, aki azt indítványozza, hogy a Ház parlamenti bizottságot küldjön ki a vesztegetések megvizsgálására.

Az indítványt egyhangulag elfogadták.

Elnök az ülést felfüggeszti.

(A botrány újból kitör.)

Szünet után Tallián elnök ismét megnyitja az ülést.

A képviselőházban ott van Apponyi Albert gróf is, a ki rendes helyén, a jobbközép legszélén ül.

Tallián elnök felolvastatja az interpellációs könyvet. Mielőtt azonban erre áttérnének, a holnapi ülés napirendjét kívánja megállapítani.

Holló Lajos, Lengyel Zoltán és Nesi Pál a házszabályokhoz kérnek szót.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök szintén szólásra jelentkezik.

Elnök: A szót a miniszterelnök urnak adom át.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök: Tisztelt Ház! (Nagy zaj balról. Felkiáltások jobbról: *Halljuk! Elnök csenget.*) A parlamentnek első kötelessége, hogy a törvényen kívüli állapotból kibontakozzék. Az állam szükségleteinek fedezésére... (Oriási, folyton megújuló zaj balról.)

A miniszterelnök nem tudott tovább beszélni, mert a baloldalon a parlamentben szokatlan felhaborodás történt. Lengyel Zoltán és vagy tíz ellenzéki képviselő a padokat veri, mások füttyülnek, énekelnek. Mozog, zajong az egész Ház. Olyan kavargás támad, hogy azt leírni lehetetlen. A jelenet a Reichsrath legviharosabb üléseire emlékeztet.

Az egetverő zajban Tallián elnök kénytelen az ülést újból felfüggeszteni.

(Már az elnöki emelvényen.)

Szünet alatt az ellenzék a Ház közepén csoportosult s a rettenetes zajt egy percre sem hagyta abba. Mindez azért történt, mert híre futamodott, hogy Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök a napirend megszakításával az indennitást akarja tárgyalatni és azért szólal fel, hogy ezt proponálja.

Tallián Béla alelnök egyneked kettőkor az ülést ismét megnyitotta s felhívta a miniszterelnököt beszéde előterjesztésére.

Khuen-Héderváry gróf felemelkedik, de mielőtt az első szót kimondaná, a zugás, füttyülés s a padok verése az előbbinél még fokozottabb mérvben megújul.

Lengyel Zoltán a terem közepére ugrik. Egyik kezében fehér keszkenőt lobogtat, másikban összehenyergelt papírcsomaggal üti az első padsort. Eitner, Vázso-

nyi Vilmos. Molnár Jenő és mások mellé ugranak és fülsiketítő zajt csapnak, a melyben lehetetlen egyetlen szót is megérteni.

Az általános zürzavarban, leirhatlan zsvajban és orditozásban a miniszterelnök magához inti Farkas János főterembiztos. Egy összehajtott iv papirost ad át neki azzal az utasítással, hogy vigye el Tallián elnöknek.

Mint egy vezényszóra az egész függetlenségi párt felugrik a padokból s a középre rohan. Az iv papir Khuen-Héderváry azon indítványát tartalmazta, hogy az elnök vegye elő az indemnitás tárgyalását.

Farkas főterembiztos felsiet az elnöki emelvényre. Megmozdul az egész baloldal és utána rohan. Molnár Jenő, Rátkay László, Nessi Pál, Polónyi Géza, Fáy István és Hellebront vannak elől, a többiek ezek mögött.

(Halál fia, a ki hozzám nyul!)

Molnár Jenő ugyanakkor ér az emelvényre, a mikor Farkas főterembiztos. Farkas feje fölé emeli az ominózus papirlapot s úgy akarja átadni az elnöknek.

Szöts Pál jegyző hirtelen kikapja Farkas kezéből az ivet. Ezt észreveszi Rátkay László. Ugyane pillanatban Szöts mellé ugrik, azzal a szándékkal, hogy az indítványt magához kaparítsa. Szöts egyik kezével visszalöki Rátkayt, aki a falhoz tántorodik. Másik kezével az ivet szerencsésen átnyújtja az elnöknek.

Pozsgay Miklós Tallián elé lép és erősen rákiált:

— Elnök ur, ne merje átvenni azt a papirost. Kérem, hagyja el az elnöki széket, én lekisérem innét . . .

Farkas főterembiztos Tallián mögé nyomul és hátrább tolja a mögötte háborgó csoportot. Tallián halotthalaványan áll a tömeg közé és ezeket mondja:

— Ugy hiszem, az elnököt a magyar parlamentben nem kell megvédeni. Aki hozzám nyul, a halál fia! . . .

Az elnöki emelvény körül óriási dula-kodás támadt, melynek központja főképen Szöts Pál jegyző volt. Egészen hozzá rontottak, s a veszedelmes tolongásban az asztalon álló tinta végig ömlött a nadrágján.

E leirhatatlan pillanatban Tallián Béla elnök újból felfüggesztette az ülést.

A szünet alatt zugva kavargott a képviselőház. Számtalan összeszólalkozás történt, óriási lármá töltötte be a termet és a folyosókat.

(Megsértett mentelmi jogok.)

Tallián Béla elnök háromnegyed két órakor nyitotta meg újra az ülést. Mindenekelőtt két mentelmi esetet kell bejelentenie. Az elnök és a jegyző mentelmi jogának megsértését. A mentelmi bizottság azonnal össze fog ülni, hogy az eseteket tárgyalja.

Lengyel Zoltán: Micsoda eseteket és kivel tárgyalja.

Tallián: Megsértették az ő és Szöts Pál jegyző mentelmi jogát.

Lengyel Zoltán és mások a házszabályokhoz kérnek szót.

Tallián: Most én beszélek. Olay Lajos és husz társa zárt ülést kértek írásban. Ezt ezenel elrendelem. Az ülést tíz percre felfüggesztem s felszólítottam a karzat közönségét, hogy távozzék.

(Zárt ülés.)

Apponyi Albert gróf foglalja el a zárt ülésen az elnöki széket.

Olay Lajos kijelenti, hogy a megvesztegetés kísérlete csupán a miniszterelnöktől származhatik.

Apponyi: Olayt rendre utasítja.

Polónyi Géza: A miniszterelnök tapintatlanul járt el, midőn éppen ma nyújtotta be napirend indítványát. Itt senki sem fog addig beszélni, míg a megvesztegetés ügye felderítve nincs.

Rátkay László: Kijelenti, hogy helyt áll azért, amit tett. Szerinte a miniszterelnök napirend indítványa ellenkezik a házszabályokkal.

Vancsó Gyula: Rátkayval szemben a szabadelvű párt védelmére kel.

Holló Lajos: A miniszterelnök indítványa merénylet az alkotmány ellen.

Khuen Héderváry gróf miniszterelnök: Csupán az akarta írásos beadványával, hogy az elnök, rövid indoklás után, olvastassa fel.

Bartha Ferenc: Tiltakozik az ellen, hogy öt megvesztegettek és ezért csatlakozott a békepárthoz.

A zárt ülés ezzel véget ért.

(Nyílt ülés.)

Tallián Béla elnököt ismét a nyílt ülésen.

Pozsgay Miklós szólalt fel először. Nem akarta megsérteni — ugymond — az elnökséget, hanem megvédelmezni.

Tallián: A kijelentéssel megelégszik, s a Pozsgayval való incidenst elintézettnek veszi.

Nessi Pál: Felemlíti, hogy Dienes Márton egy eliene való követelést is magához váltott. Kéri, hogy ezt az ügyet is utasítsák a parlamenti bizottsághoz.

A Ház ezt elhatározza.

Rövid házszabály után ismét zárt ülést kérnek, az elnök ezt elrendeli.

Lengyel Zoltán: Tiltakozik az ellen, hogy a közönséget kiszorították az utcára.

Csávossy háznagy ezt tagadja.

Beszélték még: Kaas Ivor, Visontai Soma, Várady Antal, Hock János, Udvary Ferenc és Vázsonyi Vilmos, s mindannyian elítélték a miniszterelnök indítványát.

(Himnusz, kivonulás.)

Fél 12 órakor ért véget a zárt ülés. A karzat, az éjjeli idő dacára nagy közönséggel, közte sok hölgygyel telt meg. A nyílt ülés előtt a szabadelvűpárt ülést tartott, melyen megállapította, hogy a kiküldendő parlamenti bizottságban öt taggal vesz részt.

Ejféli előtt 5 perccel megnyitották a nyilvános ülést.

Polónyi Géza kijelenti, hogy a Ház semmi olyan indítvány felett nem hozhat határozatot, melyet írásban nem nyújtottak be. Az ülés tovább folytatása házszabály ellenes.

Az ellenzék erre a nemzeti himnusz elének-lése mellett kivonul a teremből.

Elnök a pénteki ülés napirendjére a tizenöt tagu parlamenti bizottság megválasztását tűzi ki.

Apponyi Albert gróf Polónyival polemizál. Miután Feilitzsch és Apponyi beszéltek,

Tallián elnök kérde, hogy a miniszterelnök által tett indítvány, mely szerint a Ház a pénteki ülésen eszközölje parlamenti bizottság megválasztását elfogadtatik-e?

Ekkor a teremben egyetlen függetlenségi képviselő sincs, mikor az elnök éjféli után háromnegyed egy órakor az ülést bezárja.

SPORT.

+ Aradi atléták Szabadkán. Vasárnap, augusztus hó 2 án tartja a „szabadkai sport egyesület” országos hírű palicsi sporttelepén idei nemzetközi atlétikai versenyt, melyen városunk fiatal tetterős sportegyesülete, az Aradi Atlétikai Klub hat versenyzőjében fog szerepelni egy-egy tagjával. Greiner Karoly indul

a 25 kilométeres kerékpárversenyben Magyarország bajnokságáért és a 2000 méteres junior távgyalogló versenyben, Heeger Antal a rudmagasugrásban és az egy negyed angol mértődes siktutában Szabadka város bajnokságáért s Odry Zoltán a súlydobás, súlyemelés és távugrás összetett versenyszámokban. — Érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy Heeger Antal szorgalmas trainingjével Szabadkán ismét felveszi a küzdelmet ifj. Silberleitner Ferencel, ki a június 28 iki versenyen Heeger előtt Aradváros tiszteletdíját vitte el győzelmével. A versenyzők szorgalmas trainingje reményt nyújt arra, hogy sikerülni fog nekik győzelmükkel az aradi klub jó hírnevét előbbre vinni. A versenyzőket ifj. Vas Gusztáv titkár fogja kísérni Szabadkára, ki is a versenyen az Aradi Atlétikai Klubot hivatalosan is képviselni fogja.

Előkelő életuntak.

(A hadnagy és az ügyvédjelölt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 29.

Két életuntról számol be a krónika. Mind a kettő ifju ember, szinte a legelején állott az életének. Az egyik hadnagy volt, a másik ügyvédjelölt. A szüleik előkelő emberek, akik nagy gondnal nevelték gyermeküket. Csak arra nem tanították meg őket, hogyan éljenek.

Szeremlei Császár Pál még csak husz éves volt. A budapesti első honvéd gyalog-ezredben szolgált. Az utobbi időben sokat betegeskedett. Mégis vig életet élt s gyenge szervezetét az éjjezés még inkább kikezdte. Költekezése nem állott arányban hadnagyi fizetésével, meg azai a támogatással, a mit hozzátartozóitól kapott. Hitelezői, köztük iparosok, kereskedők is szeritották a szerecséltlen fiatal hadnagyot, aki végképp eikeseredett.

Tegnap délután elment az öcsöcs, szeremlel Császár Emil joghallgató lakására az Egyetem-utca 3. számú házba. Az öcsöcs nem volt otthon. Császár Pál leült az asztala mellé, megirt néhány levelet, megcímmezte s gondosan be- ragasztotta.

Aztán a tükör elé állt, revolverét neki illesztette a jobb halándékának és elsütötte. A golyó nyomban kioltotta az életét. Mire a házbéliek b-rohantak hozzá, a revolver még füstölgött, de Császár Pál már élettelenül feküdt a szoba szőnyegén.

A közeli rendőr az esetet bejelentette a főkapitányságnak, innen viszont a honvéd kerületi parancsnokságot értesítették a hadnagy öngyilkosságáról. Az élte virágában elpusztult fiatal hadnagy teteme most a katonai kórház halottas házában fekszik. Ma felboncolják, holnap eltemetik.

A másik Hegedüs Béla volt országgyűlési képviselőnek és a Magyar Színház volt igazgatójának fia. Bélának hívják őt is, mint az apját. A buszonnyolc éves fiatal ember fényesen végezte iskoláit. Az egyetemen is jól megállta a helyt s a kik érintkeztek vele, dícsérik a tudását, a modorát, az eszét. Ifjabb Hegedüs Béla nős ember, de a feleségetől különválva él. Hogy-hogy nem, anyagi körülményei, a melyekkel azelőtt sok kényelmet és sok passzlót szerzett magának, az utobbi hónapokban nagyon mostohára fordultak.

A fiatal ember gyakran eljárt az apja lakására, a Kazinczy utca 3 számú házba, a hol persze mindig szivesen fogadták. Tegnap este kilenc óra felé is megjelent, de apja nem volt otthon. Ifjabb Hegedüs Béla benézett az apja ügyvédi irodájába s aztán rászótt a gazdasszonyra, hogy hagyja magára.

Az asszony kiment, ő pedig négy szublimát pasztillát egy pohár vízbe dobott s a veszedelmesen maró mérget egy hajlásra kiitta. Jíjveszékélésre berontott a gazdasszony. A szobában

még néhány csöpp halaványvörös folyadék volt, maradéka a mérges oldatnak. Közben hazajött az apja is, aki fölismerte a fiatal ember súlyos állapotát s gyorsan a Rökus kórházba vitte.

Stettner Odön dr., a felügyeletes kórházi orvos azonnal gyomormosást alkalmazott s kínzó fájdalmait lecsillapítására injekciót adott az életuntak. Allapota nagyon súlyos.

A parlamenti korrupció bonyodalmi.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 29.

(Képviselők afférja.) A képviselőház mai ülésén egész sereg affér keletkezett. Eddig csak két lovagias ügyben kezdtek meg a tárgyalásokat, az ülés viharából azonban, mint ez ilyenkor történni szokott, utólag is kipattan még egynéhány lovagias elintézését váró ügy.

Hány gyanúsító és gyalázó kifejezés hangzott el ezeken kívül a mai ülés alatt. Máskor kardélre állították volna egymást sokkal gyengébb inszinuáció miatt is a képviselők, de olyan izgatott hangulatban mint a mai, könnyebben és talán szívesebben is átsiklanak egy-egy közbekialtáson.

A már tárgyalás alatt álló afférek szereplői Molnár Jenő, Borbély György, Szóts Pál és Rátkay László képviselők, akik között szinte tettlegességre is került a dolog az elnöki emelvény körül folyt dulakodásban.

(A mentelmi bizottság ülése.) A képviselőház mentelmi bizottsága Tallián Béla alelnök és Szóts Pál jegyző mentelmi jogának megsértése ügyében délután ülést tartott. Jelen voltak: Barsay Domokos, Zichy Aladár gróf, Angyal József, Szivák Imre, Kubinyi Géza, Popovits István, Radovánovits György, Szemere Imre, Szatmári Mór.

Az ülés előtt Szatmári Mór kijelentette, hogy az ülés összehívását a házszabályokkal ellentétesnek tartja, mert nem a bizottság elnöke Perczel Dezső hívta egybe. Ezért az ülésen nem is vesz részt. Szatmári ezzel eltávozott.

Az ülést megtartották. Elnökül Szivák Imrét, jegyzőül Radovánovits Györgyöt, előadónak Kubinyi Gézát választották meg.

Elsőnek Tallián Bélát hallgatták ki. Tallián kijelentette, hogy az izgalmas jelenet az elnöki emelvényen, a háta megett történt, s így csak elmondás alapján tudja, hogy mi történt.

Szóts Pál elmondja, hogy Rátkay László ki akarta tépni kezéből az i diványt, miközben ő átadta az iratot Feiltsch Artúr bárónak, kinek kezéből Fay István ragadta ki.

Több kihallgatás nem történt. Elhatározta a bizottság, hogy kihallgatja még Fay Istvánt, Pozsgay Miklóst, Molnár Jenőt. A kihallgatásokat holnap reggel kilenc órakor folytatja. Ezzel az ülés véget ért.

(Dienes Márton nyilatkozata.) A parlamenti korrupció egyik legszámottevőbb tagja: Dienes Márton, aki Papp Zoltánnak a Ház asztalára letett 10.000 koronát adta, nyilatkozatot küldött az éjszaka folyamán a lapokhoz, melyben azt állítja, hogy Papp Zoltánnak nem tíz, hanem tizenkétezer koronát tényleg átadott, de nem arra a célra, amelyet Papp Zoltán a Házban felhozott, t. i. nem megvesztegetési szándékkal adta a pénzt. Nyilatkozatában azonban nem mondja meg, hogy mi volt a célja a pénz-

zel, de kijelenti, hogy a parlamenti vizsgáló-bizottság előtt azt be fogja vallani.

(Bűnügyi eljárás Dienes ellen.) Az éjféltől utáni elhuzodó ülés számtalan szünetei egyikében érdekes nyilatkozatot tett Plósz Sándor igazságügyminiszter a folyosón. Több képviselő előtt kijelentette, hogy Dienes Márton és ismeretlen társa ellen a kormány rágalmozása miatt a budapesti főügyészségnél az eljárást megindíttatja.

TANÜGY.

(—) Az aradi szakiskolai rajztanfolyam meg látogatása céljából ma este Aradra érkezett Martiny Márton ipariskolai felügyelő. Márton fyt Nesnera Aladár fa- és fémipariskolai igazgató elén az aradi szakiskola tanárai fogadták.

Piac a Boros Beni-téren.

(A végrehajtó-bizottság felhívása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 29.

Többször irtunk már a vasut környéki lakosoknak arról a mozgalmáról, mely arra irányult, hogy a Boros Beni-térre állandó piacot kapjanak. A kapitányi hivatal az engedélyt megadta s péntektől kezdve a Boros Beni-téren állandó piac lesz. Ennek fennmaradása érdekében a mozgalom vezetői ma felhívást bocsátottak ki a Varjassy József és Maros-utcáktól északra eső városrész lakosaihoz, arra buzdítván őket, hogy ezentul élelmiszereiket az új piacon szerezzék be.

A felhívás így hangzik:

Piacot a Boros Beni-térnek!

Aradváros törvényhatóságának 1891. évi határozata alapján a Boros Beni-téren hetivásár megtartására engedély adatott, de az mind-az ideig részint a közöny, részint a nem törődőség következtében nem letesült azóta sok idő eltelt, változtak idők, változtak emberek, azonban városunk e részének óriási fejlődése és lakosságának szaporodása következtében ezen fontos léteérdekekben mélyen belevágó kérdés újra előtérbe nyomult. Jelen körülmények között élelmi szerűnket úgy kell bevásárolnunk dupla áron, s oly árut veszünk, a melyet kaphatunk, ha pedig itt nem akarunk drágán venni a város egyhosszában való kiterjedtsége következtében, csak nagy fáradtság s idővesztéssel szerezzük be szükséges élelmi szereinket.

Felhívjuk tehát a Maros-, Karolina-, és Varjassy-utcák, Boros Beni-tér, Orczy-, Dezső-, Edelspacher, Holtmaros-, Nador és Munkácsy-utcák, Radnai-ut, Széll, Téli, Tehén-, Farkas-, és Part-utcák, Simándi-ut, Béla tér, Nagyvárdi-ut, Zsófia, Gizella, Szöllő-, Zimándi-, Zsidótemető-, Donány- és Miksa-utcák, Lőész-, Erzsébet-, Gróf Leiningen-, Vas-utcák, Erdélyi és Pécskaui lakosait, kiket legközelebről érint, hogy félr vetve a közönyt és nemtörődömséget, saját jól felfogott érdekükbe utasítsák a piac-terre a házaló kofákat étektelen és méreg drága és sokszor egészség szempontjából is kifogás alá eső portékáikkal s ne vegyenek semmit tőlük, hanem minden igyekezettel legyenek, hogy magunknak mennél nagyobb piacot létesítsünk s ha összetartunk a biztos eredmény el nem maradhat.

Megnyervén a hatóságnak ebbeli törekvésünkhöz támogatását, ismételt felhívjuk, hogy péntektől kezdve mindennap a Boros Beni-téren létesítendő piacon a közvetlen termelőktől szerezzünk be mindent a mi élelmi szereinkben szükségletünket képezi.

Arad, 1903. július hó 29-én, a július hó 18-án tartott értekezlet által

Kiküldött végrehajtó-bizottság.

A szerzetes regénye.

(Az oltártól — az oltár elé.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 29.

A nagyváradai városházán tegnap érdekes házasság aktái forogtak. Bordé Ferenc polgármester-helyettes fölmentést adott a szokásos és törvényes kihirdetés alól egy jegyes párnak, mivel a rendes formások szerint való egybekelésük tu'on tul is feljűk fordítaná a kíváncsiak érdeklődését. A menyasszony egy nagyon bájos, intelligens nagyváradai urhölgy, egy előkelő női tanintézet igazgatónője, a vőlegény pedig még nem régen egy róm. kath. szerzetes rendnek, a fehér és kiváltságos premontrai kanonok rendnek volt a tagja...

A nagyváradai premontrai főgimnázium tanára volt L. József, szerzetes néven: Gáspár. A matematikai tanszéket töltötte be. A fess, fiatal premontrai kanonok megismerkedett Gy. Camillával, a nagyváradai ev. ref. leány internátus igazgatónőjével. Ez az ismerkedés két egymáshoz illő s egymásnak szánt lelket hozott össze. A szerzetes professort mindjárt lebilincselte a bájos, finom lelkű és kedélyű leány, aki egy nagy munkakört férfiakat tulszárnyaló ambícióval és eredménynyel töltötte be. L. József érzelmei viszonzásra találtak. Az egyesülés elől azonban nagy akadályt kellett elhárítani. A férfi pap volt és szerzetes.

L. József meghozta az áldozatot. Még az elmúlt evben megvált állásától. Bejelentette, hogy a rendből kilép. Egyben áttért a református vallásra, leendő menyasszonyának a vallásra. A nagyon képzett ex-premontrai tanár rövidesen kapott tanári széket Petrosényban. Azóta ott tanít s csak olykor-olykor látogathatót el Nagyváradra.

Mikor a fiatal szerzetes kilépett a premontrai rendből, a beavatottak mindjárt szerelmi regényre gondoltak, azonban csak nagyon kevesen tudták, hogy ki bírta a nagy, életbevágó elhatározásra. Egészen titokban, családi körben megtörtént az eljegyzés is. A minden szimpátiára melo, érdekes házasság terve azonban csak nemrégiben került nyilvánosságra. Gy. Camilla is megmaradt az internátus igazgatónői székeben. Csak az iskolai év vége felé jelentette be az intézet fölöttes hatóságának, hogy az igazgatónői széktől megváltik, mert férjhez megy.

Az internátus igazgatónői állását már be is töltötték. A jegyes pár pedig tegnap fentjárt a városházán dispnzáció kerni az egybekelésre. A polgármester-helyettes, mint minden ilyen és hasonló esetben, készséggel adta meg a fölmentést. L. József és Gy. Camilla augusztus hó első napjának valamelyikén kötnek házasságot a nagyváradai anyakönyvi hivatalban. Az egyházi házasságkötés az egyik ev. ref. templomba fog megtörténni.

HIREK.

— A mai parlamenti botrány híre Aradon óriási szenzációt keltett. Természetes is ez, mert a magyar parlament történetében ehhez fogható esemény még nem fordult elő. Az Aradi Közlöny külön kiadása a szenzációs eseményt a közönségnek már délután fél kettőkor hírül vitte s ennek nyomán néhány perc alatt az egész város izgatottságban volt, kíváncsian várva a további fejleményeket. A lapelárusítók kirakatai előtt a rendkívüli kiadást olvasó kíváncsiak tömege valóssággal elállta az utat. A kávéházakban egész délután a parlamenti botrány volt

beszéd tárgya s ennek még bővebb anyagot szolgáltatott *második rendkívüli kiadásunk*, mely négy óra után a képviselőház mai ülésének izgatott jelenetekben bővelkedő lefolyását egész részletesen ismertette.

— Szegediek a vértanúk szobránál. Esztendő vágya már Szeged polgárságának, hogy a dicsőséges Mátyás király és a nemzet szabadságáért vértanuhalált szenvedett hősöknek emelt szobrokat fölkereshesse és megkoszorúzhassa. Szegeden most széleskörű mozgalom indult meg az iránt, hogy Kolozsvárott és onnét *Aradra* zarándokoljanak, hogy itt a nemzet tizenhárom vértanujának gyönyörű emlékét és a gyászos vesztőhelyet fölkeressék. Már megállapították az utazás tervét is, mely a következő: Augusztus hó 19-én reggel indulás Szegedről, utközben pihenés és a nevezetességek megtekintése Nagyváradon; délután megérkezés Kolozsvárra. Augusztus hó 20-án Mátyás király szülőházának meglátogatása, ünnepélyes szentmise a székesegyházban, Mátyás király szobrának megkoszorúzása és a város történelmi és közmívelődési nevezetességeinek megtekintése. Augusztus hó 21-én reggel indulás *Aradra*, ott a vértanúk szobrának megkoszorúzása és a vesztőhely meglátogatása; délután vissza Szegedre. Az elszállásolás csekély díjazás mellett tanintézetekben, katonailag felszerelt ágyakban, csoportosan; az ételmezés pedig úgy Nagyváradon, mint Kolozsváron és *Aradon*, minden kötelezettség nélkül, tetszés szerint, az előre megjelölt vendéglistában kedvezményes árak mellett történik. Az utazás külön vonaton, harmadosztályú kocsikban közvetítették s hogy a kedvezményes viteldíj biztosítható legyen, legalább 500 résztvevő kívánatik. Az oda- és visszautazás vasúti költsége a közköltségekkel együtt 10 korona. Az ételmezés és szállás költségei a körutazás egész ideje alatt hozzávetőleg szintén 10 koronába kerülnek.

— Kitüntetett főúri hölgy. A hivatalos lap mai száma az alábbi közleményt hozza: *Mária Józsefa* Ő császári és királyi Fensége az 1908. évi július hó 20-án kelt legmagasabb elhatározásával nagykarolyi gróf *Károlyi Gyula* né született nagykarolyi *Károlyi Melinda* grófnőnek a csillagkereszt-rendet kegyteljesen adományozni méltóztatott.

— Gyászmise a pápáért. *Leó* pápa lelki üdvéért a világi római kat. egyházban 2. hó 27-én tartotta *Szever Ferenc* dr. a gyászistentiszteletet; *Molnár Jakab* kántor szép hangjával emelte a szertartást. A világi intelligencia teljes számban vett részt. Ott voltak: *Bohus Zsigmond* báró cs. kir. kamarás, főrendiházi tag, a szolgabíró *Páris Gábor* főszolgabíró, a járásbíró *Aknay Andor* járásbíró, az adónivatal *Fegyverneky Albert* adótárnok, az állami iskola tantestülete *Bódi József* igazgató vezetése alatt; továbbá, *Török Arpád* kir. közjegyző, *Peternelly Árpád* kir. postamester, a községi előjáróság *Török János* vezetése alatt. A templomban katalak volt felállítva.

— Rákóczi ünnep. Selmec és Bálabánya szak. kir. bányaváros közönsége október hó 5-én üli meg II. Rákóczi Ferencnek emlék-ünnepét, Rákóczi-korabeli emlékek kiállításával.

— A cipész-sztrájk vége. Az aradi cipészek termelő szövetségének sztrájkoló munkásai ma végleg felhagytak a bérharccal és délután három órakor munkába álltak. Ma reggel tartották meg *Zubor Andor* rendőrfogalmazó előklésével az utolsó értekezletet, melyen a munkaadók biztosították alkalmazottaikat, hogy a sztrájk miatt őket három hónapon belül elbocsátani nem fogják. A bérharc mindössze hat napig tartott.

— Az aradi adventisták hetenkint négyszer gyülekeznek össze a Teleky-utca 15 szám alatti imatermükbe, hol mindenkit valás különbség nélkül szívesen látnak. Az előadások ideje: vasárnap délután 4-5 óráig, kedden este fél 8-9-ig, pénteken este fél 8-9-ig, szombaton délelőtt 9-11-ig.

— Fejedelmi vendégek. Selmecbányáról sürgönyzik: *Coburg Fülöp* kir. herceg e hó 27-én este Selmecbányára érkezett, s innen a vasutól egyenesen Szt. Antalra hajta ott, hol több napon át fog tartózkodni. Ugy bírlék, hogy rövid idő múlva a *bolgár fejedelm* is ellátogat az ősi Koháry kastélyba gyermek keivel, kik rendszeren itt szoktak eddig nyaralni.

— Gyakornoki kinevezés. Az aradi m. kir. pénzügyigazgató *Szepesi Mihály* végzettségű főgimnáziumi tanuló, aradi lakost az aradi kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjazott gyakornokká kinevezte.

— Akasztás Budapesten. Már csak ketten vannak életben azon gonosztevők közül akik 1902. január 18-án *Löwinger Lipót* nagykarály kereskedőt ki akarták rabolni s e közben a kereskedőnek áldott állapotban levő feleségét meggyilkolták. A felbujtót, *Óráög Tóth* Pál nemrégiben megváltotta a halál a bitofatol. A pestvidéki törvényszék mint esküdtbíró *Kármán Mátyást* kötélt általi halálra ítélte, *Vonnák Mátyást* pedig nyolc évi fegyházra. *Kármán* halálos ítéletét a kuria is megerősítette. Azó a megjárta ez az ügy a legfőbb kegyelmi fórumot is. Tegnap érkeztek le a bűnügy iratai ujbl a pestvidéki törvényszék vezetőjének kezéhez. Az akasztás péntekre van kitűzve, s miután a kegyetlen rablógyilkos aligha kap királyi kegyelmet, nem is fog elmaradni. *Bali Mihály* hóhért táviratilag bírták Budapestre.

— Az aradi sütők értekezlete. Az aradi sütőiparosok szakcsoportja értekezletet tartott, melyen a vasárnapi munkaszünet megváltoztatása tárgyában a szakcsoport megbízásából a kereskedelemügyi miniszternél eljáró *Kristyóry János* elnök terjesztette elő jelentését. A beszámoló előtt *Fischer Samu*, a szakcsoport elnöke üdvözölte *Kristyóry*-t abból az alkalomból, hogy a magyarországi sütőiparosok egyesülete díszelnökevé választotta. Meleghangú, szép beszédben méltatta *Kristyóry*-t, majd indítványozta, hogy elismerésüknek, örömeiknek jegyzőkönyvileg adjanak kifejezést. Az értekezlet az indítványt egyhangúlag elfogadta. Az értekezlet elhatározta, hogy az összes ipartestületeket felhívja, hogy a munkaszünet megváltoztatása ügyében felelősséget vállaljanak. Továbbá felkérte a kamara területen levő ipartestületekhez tartozó sütőiparosokat, hogy a szakcsoportba lépjenek. Felkérte a malomtulajdonosokat, liszt- és fakeskedőket is, amennyiben a munkaszünet által ők is érzékenyen károsodnak, hogy a szakcsoportot úgy anyagilag, mint erkölcsileg támogassák. A sütőmunkások küldöttségét pedig felkérte az értekezlet, hogy szaktársaik hozzájárulására folyó hó 30-ig a szakcsoport tudomására hozzák. Az értekezlettel kapcsolatban megemlítjük, hogy a sütősegédek ma délután tartott értekezletén egy hangulias kimondották, miszerint a jelenlegi munkaszünet fentartását kívánják.

— A jótékonyág nevében adakozásra hívjuk fel a könyörületes szívű emor ket egy szerencsétlen, nyomorék, járnai nem tudó elemi iskolás fiúcska érdekében. *Drubeck János*, II. elemi iskolai tanuló, az osztály legszorgalmasabb, első növendékét szegény sorú szülei fűdőbe szeretnék vinni, abban a reményben, hogy fiu meggyógyul ott annyira, hogy ne földön csuszva, hanem legalább mankó segítségével birjon járni, de minthogy teheségük nincs ahhoz, hogy a gyógyfürdő költségeit viseljék, jótékonyagra szorulnak. Az emberbaráti cél érdekében az adományok közvetítésére lapunk szerkesztősége vállalkozik.

— A sztrájk. *Temesvárról* sürgönyzik: *Eisner* Izsó temesvári iparfelügyelő ma visszatért

Arináról es terjedelmes jelentést tett a kereskedelemügyi miniszternak. A nem dolgozó munkások száma 1200. Az egyezkedés még nem sikerült és féltő, hogy a mozgalom az animal és resical bányamunkásokra is áterjed.

— Halálos csónakázás. Kis Jenőből jelentik: buttyinban *Florutz Petru* és *Lukács Spiridon* a Kőrösön csónakozva, a felborult csónakból kibuktak és a hullámok közt lelték halálukat.

— Magyar szó Berlinben. Tán csak divat hóbortja az egész, amolyan muló szeszély, né is felette kedves nekünk az a hír, hogy nagy Nem-tország fővárosában szívesen látott vendég a magyar íge. Arról van szó, hogy Berlinben az arisztokrata családok magyarul tanítatják a gyermekeiket. Mindössze egy esztendő ez a divat. A pot-dami palotában kezdék, ahol Eitel Fritz, vagyis Erigyes Etele trónörökös kapot rá első n az édes magyar szóra, aminek a híre rég elterjedt a szittyá globuson. Es a dicső magyar szó azóta meghódította Berlin városát. Az öklök családok magyar nevelőket fogadnak, s a történi lmi hársak tövében apró junkerek ajkán Gabányi uram idiomája perkedez. Egy nagyvárosi urileány, aki a porosz hadsereg egy igen magas rangú tisztjének gyermekét neveli, érdekes levelet írt most a barátjának. Boldogan újságolja, hogy milyen nagy becsülete van a magyar nyelvnek ottan, hogy a letekinélyesebb uri családok drága pénzen fizetik a magyar nevelőket, elhalmozzák ajándékkal, tenyéren hordják s a legnagyobb büszkeségük, ha a csemete magyarul beszél.

— Botrány egy adóhivatalban. Kikindáról megint fötálisja tudositónk egy olyan botrány hírét, amely ebben a különben botrányokban éppen nem szükölködő városban is nagy ritkaság és éppen ezért nagy a felháborodás is, amely a nyomán támadt. Azon a városházán, amelynek *Bogdán Zsivkó* polgármester szelleme az uralkodó planétája, történt az a nagy skandalum, hogy két adótiszt a hivatalos helyiségben a jelenvolt polgárok előtt véresre verték egymást. Ezzel az a jeles adóhivatal egészen új irányu működés terén excellált. A minap kelt a híre annak a másik es tének, hogy több ezer forint hiányt konstataáltak a könyvekben. Na de ha a könyvelés nem is, az öklözésben és fejheverésben annál jártasabb az adótisztek egynémelyike. A botrány hősei *Aldán Szvetisláv* és *Udcsky István* adótisztek. A korcsmai vadsággal lefolyt vérengzés délelőtt történt s persze összeszólaikozással indult meg. A szóváltást hamarosan kölcsönösen adott és kapott ütlegek váltották fel. A közönség előbb nevetett, aztán felháborodva szidta a magukról megfélemedezett városi hiatalnokokat. Ez azonban nem fékezte meg őket, hanem annál jobban egymasnak estek és miután az öklükkel nem győzték már es nem üthettek egymáson alaposakat: kövekkel dolgoztak egymás fején. A bevert fejekből már patakzott a vér, még se hgyták abba. A vizsgálat szerint *Aldán* provokálta a tútlegeességet.

— A napszurás áldozatai. A bileki tragikus végű katonai gyakorlatok alkalmából érdekes adatokkal szolgál egy bécsi lap a napszurás áldozataira vonatkozólag. Az első feljegyzés, mely a napszurás áldozatairól fenmaradt 1097-ből való. Ekkor a kereszties hadak közül az a rész, mely *Bithinián* és *Phrygián* át masirozott, iszonyu kínokat állt ki vízhány miatt, hozzájárult még az is, hogy a rekkend hőség majdnem lehetlenné tette az előhatadást. Egyik forró napon ötszáznál több ember halt meg napszurás következtében. Az újabb idők feljegyzései a következők: I. *Frigyes* hadseregét, mely 1760. augusztus 5-én és 6-án *Königsbrückből* *Niedergurig* ig vonult, megtizedelte a napszurás. *Muzsina* leír egy katonai menetelést, melyet 1778. július 1-én *Bernburg* mellett teljes szélcsendben tettek meg a katonák s amelynél a hőség következtében egész csapatok kidőlték. *Laney* a francia hadseregnek a libiai sivatagban szenvedett gyötrelmeit írja le. 600 ember közül,

akik 1853-ban a kempai mezőkön vonultak át, 450 lett képtelen a további járásra, 24-en meghaltak és 22-en hosszabb ideig betegen feküdtek. A porosz hadseregben 1868-ban 80 esetben okozott nagyobb kellemetlenségeket a nap heve. 1848-49-ben az osztrák hadseregben 3 halálesetnek volt okozója a nap melege. A napszúrás rendszeresen magasabb hőfoknál áll be, de néha 25 fokra is emelkedik, különösen füledt, vizgőzzel telített levegő mellett. A fáradszervezetet hamarabb éri a baj, ugyancsak az iszákosokat is. A test hőmérséklete a napszúrás alatt néha 44 fokra emelkedik.

— **Egysínű villamos vasút.** Az angol törvényhozás hosszas buza-vona után hozzájárult a Manchester és Liverpool közötti egysínű villamos vasút kiépítéséhez. A vasutat építő társaság most bocsátotta ki felhívását a szükséges tőke beszerzése érdekében. A társaság 2.100.000 font sterling alaptőkét akar előteremteni 210.000 darab 10 fontos részvények kibocsátásával. A vasút hossza 34 és egy negyed angol mérföld (55 km.) lesz és a Behr-féle egysínű rendszer szerint lesz építve. A végállomás úgy Liverpoolban, mint Manchesterben a város közepén lesz. A vonatok az utat 20 perc alatt fogják megtenni, míg a mostani leggyorsabb vonatok 40-50 perc alatt teszik meg. Az óránkénti sebesség 115 mérföld (180 km.) lesz és a vonatok 10 percnyi időközökben fognak közlekedni. A társaság élén ig. n. előkelő bankárok és elektrotechnikusok állanak.

— **Elveszett a Minorita-palotától a szabadságszoborig vezető gyaloguton egy arany tiszti lánc három zsuzsuval.** A becsületes megtaláló ill. jutalmazásban részesül Simalya Károly temetkezési vállalatánál.

— **Weinberger Ferenc ékszerész Központi szálloda épület, kiválóan szakképzett arany ékszer és ezüstműves mester,** ajánlja gyönyörű szép és dus ékszer, ezüst dísz tárgyak, ezüst evőeszközök és valódi „genfi” zseborákból álló nagy raktárát, kiváló finom kivitelű saját gyártmányú tömör kovacsolt jegygyűrűt 6 koronától kezdve, kiváló szaktudással javít és átalakít a legtisztább kivitelben minden ékszer és ezüst tárgyat saját műhelyében. Telefon 439. Egy jó házból való fiú tanulól felvétetik.

— **Minden nőnek tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállítás arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugorkatej azonnal eltünteti a szimplót, májfoltot és mindennemű tisztálanságot az arcról és annak gyönyörű üdöséget, fiatalságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ara 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 8 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárban Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Krausz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerárban, Tábor Gyula gyógyszerárban Pécskai-ut 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa féle ugorkatejet kérni.**

— **Dentolin fog-crème a legkedveltebb fogszéplő.** 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.**

— **Kéz és lábizzadás ellen kitűnő a Kossuth gyógyszerész izzadás elleni kenőcs, 1 tégely ára 1 korona.** Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-tér 15. (Dengl ház). Gyógyszerészeknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és társai drogueriájában.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Uj albiró.** Seres Barna aradi kir. törvényszéki aljegyzőt, ki úgy hivatali működésével, mint a társadalomban is rokonszenvet vívott ki magának, a király a dévai törvényszékhez albiróvá nevezte ki.

§ **Telekkönyvvezetői kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Németi Károly világi kir. járásbírói segédtelekkönyvvezetőt a világi kir. járásbíróhoz telekkönyvvezetővé nevezte ki.

Agyonlőtt arató.

(Az apa tragédiája.)

Arad, július 29

Az aranykalászos régényi pusztán pisztolydurránás zavarta meg az aratók áldott munkáját. Vér itatta meg a dus kékkel rakott buza-földet, egy szegény apa vére. A szerencsétlen ember szörnyű bosszút akart állani leánya megbántóján s vad támadását egy halálos lövéssel lehetett elhárítani. A véres eset hőse intelligens uriember, akit igazán sajnálat illet meg, mert amint az első hírek összevetéséből konstatálható, életének védelmében kellett embert ölnie.

Paptamási alatt, a Schwarcz Gyula földbirtokos gyapolyi uradalmához tartozó régényi pusztán történt a szomorú eset. Kint s buza-táblákon most van a munka dandárja; több száz arató dolgozik a pusztán nagy békeségben. Tegnap délelőtt Ernszt Gyula ispán szokása szerint végigjárt a földeken s egyik táblánál észrevette, hogy a marokszedő lányok nem végzik rendben a munkájukat. Az ispán haragosan lépett a lányokhoz, s megdorgálta őket. Egy szapora nyelvű kis lány, Ungvári Juliska durván feleselni kezdett:

— Nézzen csak az ur a maga dolga után, hagyjon minket békén.

A gazdatiszt indulatosan vágott vissza, s a sok szó addig követte egymást, míg Ernszt Gyulát végképp elhagyta a türelme, s a nyelvet leányzótl öklével arcul ütötte. A kis Juliska kétségbeesett jajveszékkel rohant az édesapjához, aki néhány lépésnyire kötözte a kévét. Az öreg Ungvári Sándort, aki az uradalom bérese, elfutotta a rettentő harag. Vasvillát ragadott, s tajtékzó dühvel rontott az ispán felé, nyomában tizenkilenc esztendő János fia a kaszával.

— Az ur ütötte meg a lányomat?

Az ispán nyugodtan felelt:

— Nono, csak ne tüzeljen kend. Jó lesz ha leteszi azt a vasvillát.

— De nem teszem én máshova, mint az ur koponyájába, ha megbántotta a gyereket.

Ernszt Gyula mindenképpen igyekezett az izgatott embert megnyugtatni, de hiába. Az öreg béres hirtelen hátraugrott s szurásra emelte az acélt. Az ispán látva a veszedelmet, mely fenyegeti, félre lépett s gyorsan előrántott revolveréből a levegőbe lőtt.

A zajra, s a fegyverdörrenésre odasiettek az aratók, s iparkodtak a lázongó lelki embert lecsillapítani, de Ungvári Sándor haragja még növekedett, s vad ordítózásban tört ki:

— Engem nem ijeszt meg az ur a pisztolyával!

És kiszakítva magát társainak kezéből, újra feje fölé emelte a vasvillát s az ispán felé rohant. Ernszt erre célba vette támadóját és a revolvert elsütötte. A következő pillanatban Ungvári Sándor borzalmas hördüléssel véresen terült el a talpon. A golyó fejébe hatolt s azonnal megölte. Mire a körülállók a rémülettől felocsudva hozzáléptek, már nem volt benn az életnek szikrája sem.

A rémes jelenet módnélkül fölháborította az aratónépet. Nagy, fejetlen kavargás támadt a táblákon, s az emberek kaszára kapva, rohantak az ispán felé, aki kénytelen volt löhálálában menekülni a nép lázadó haragja elől. Az aratók abbahagyták a munkát s a menekülő után vetették magukat. Ernszt Gyula elzárkózott a lakásában halálos aggodalomba esett családjával együtt, melyet a legkomolyabb veszedelem fenyegetett.

Nagyon válságos volt már a helyzet, mikor Móra bihari csendőrsvezető a csendőrel-

vel odaért. A felbőszült tömeg a Ház megostromlására készült, de a csendőrök tapintatos fellépése a nagyobb bajnak elejét vette, s a zavaró incidens hullámai csakhamar elsimultak, délutánra pedig az aratók folytatták munkájukat.

NAPIREND.

Július 30. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Nándor. — Protestáns naptár: Nándor. — Görög-keleti naptár (július 17.): Marina. — A nap két 4 óra 20 perckor, nyugszik 7 óra 20 perckor.

Kölesy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-múzeum helyisége mellett illesztérem

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, száraz.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 29

Déltözsde. Buzakínálatt mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Lányha iránzat mellett 24.000 métermáza került forgalomba, 2 $\frac{1}{2}$ közben 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonafélék bágyadtak. Időjárás szép.

Estitözsde. Berlin $\frac{1}{4}$ olcsóbb.

Zárás 12 órakor:

Buza októberre	7.23—7.24
Buza 1904. májusra	7.46—7.47
Rozs októberre	6.09—6.10
Zab októberre	5.29—5.30
Tengeri júliusra	—
Tengeri augusztusra	6.13—6.14
Tengeri szeptemberre	6.15—6.16
Tengeri 1904. májusra	4.94—4.95
Répe augusztusra	11.40—11.50

Zárás 5 órakor:

Buza októberre	7.20—7.21
Buza 1904. májusra	7.43—7.44
Rozs októberre	6.06—6.07
Zab októberre	5.25—5.26
Tengeri júliusra	—
Tengeri augusztusra	6.08—6.09
Tengeri szeptemberre	6.15—6.16
Tengeri 1904. májusra	4.92—4.93
Répe augusztusra	—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. S., Arad. A kérdéses közlemény nem a mi lapunkban, hanem egy másik aradi lapban jelent meg. A rektifikációval tehát oda tessék fordulni.

REGÉNY-CSARNOK

A toltékek kincse.

— Eredeti regény. —

Írta: Ritt Gyula.

[4]

(Folytatás.)

Lovammal odaugrottam a máglya elé és a reszkető papok felé fordultam. Ezek földre borultak előttem és ez új bátorságot öntött belém. A katonák is föltekintettek a földről és nem kis félelemmel voltak eltelve, amint prüszkölő paripámot meglátták. Ezt még nagyobb tiszteletben tartották, mint saját személyemet, mert azt hitték róla, hogy a jó szellem lelke van benne elrejtve.

— Jó szellemnek áldozó szolgálai, — halljátok amit nektek most mondok — szóltam a papokhoz. — A nagy szellem nem kívánja és nem is engedi, hogy Zaidát föláldozzák. Bontsátok fel kötelékeit és hozzátok le a máglyáról. A nagy szellem élve akarja őt az igazak birodalmában üdvölni. Siessetek, nehogy a nagy szellem megharagudjék szolgálaira. E pillanatban lovam néhányszor elprüsszentette magát és ezt türelmetlenségre magyarázva épp elég volt, hogy a papokat buzgó sietségre ösztönözzék.

Csak Montezuma, a császár fia, a félelem leghalványabb jelét sem mutatta.

Felém közelített, de lovamtól azért illendő távolban maradt.

— És mivel bizonyítod, hogy a nagy szellem küldötte vagy? — szólt hozzám kihívó hangon.

En hirtelen nyeregkapámba nyultam.

— Evvel a pálcikával, szóltam és magasra tartottam pisztolyomat, hogy mindegyik lássa. Akit megérintek vele, az a halál fia és az a rossz szellem hatalmába kerül.

A herceg elnevette magát.

— Nem hiszek ez üres beszédben.

— Ugy jer közelebb meggyőződsz róla, hogy igazat mondtam.

— Add az én kezembe — felelt gunyosan nevelve — ha saját érintésemről is oly varázsa lesz, úgy elfogom hinni.

— Dőre! Im itt van, fogd és érintsd homlokodhoz. Kezébe adtam a pisztolyt, de úgy, hogy a ravasz a keze alá került.

— Ugy! És most nyomd meg a pálcikát.

A herceg minden habozás nélkül cselekedte azt, amit neki mondtam. Csak egy durranás hallatszott s nem volt oka kételkedni. Egy hangos kiáltással bukott arcával a földre és a körülállók ijedten ugrottak el mellőle.

Ezalatt a papok lehozták Zaidát a máglyáról, és én magamhoz emeltem a nyeregbe. Zaida hálásan emelte fel hozzám szeméit. Megismert. A következő pillanatban, a félelem és a csodálattól földhöz szegzett harcosok álmélkodása között elvágtattam. De alig értem el a tisztás szélét, hangos jajkiáltás és halálhörgés zaja vegyült a levegőbe. Visszafordultam.

— Tudtam, hogy ez fog következni, — sóhajtott Zaida.

— Mi ez? — kérdeztem tőle, mire Zaida így felelt:

— Bortur, az álnok herceg csak az elégetésemre várt. Az volt a jel a mérszárlásra. Leölti Zbum herceget, a papokat és a kincshordozókat. A császár fiának lemészárlásától te már megkímélted őt. Nézd, — kiáltott és kezével feléjük mutatott. A legyilkoltakat a máglyára hurcoltatja, elégeti, hogy azok holtukban ne lehessenek árulói. A katonák az ő emberei. A császárt rábirta, hogy az ő embereivel kísértés e a szolgkat. Elrabolja Montezuma kincsét és a hegyekben úgy el fog tűnni, hogy a nyoma is elvész. Hacsak... és ekkor Zaida rémülten összerázkódott. — Nem, nem, — kiáltott fel — a toltékek kincsét, a hova Montezuma drágaságait kellett volna elrejtetni, ő nem fogja megtalálni. O nem ismeri még a titkot, sosem fogja a Sasok-hegyében a kincses barlanghoz vezető utat megtalálni.

Menjünk, te csodás idegen, fussunk nehogy Montezum a nyomunkba akadjon.

— Hová fussunk, miért futnánk. Vissza-vezetlek majd a városba. Nem fog semmi bántódásod történni és ha kel, életem árán meg foglak védelmezni. Vagy nincsenek eszközeim, melyek megfélemlítenek minden aztéket? — szóltam és Zaida elrémült arcába néztem.

— Nem, nem, — kiáltott fel és szorosan hozzám simult. — Nem engedhetem, hogy újra kockára tedd életedet. Montezuma városában a halál vár reám, míg itt az élet és én úgy szeretem az életet. Te a máglyától mentettél meg, újból visszaadad életemet és én azért hálás akarok lenni.

El foglak vezetni a toltékek kincseihez, gazdaggá, roppant gazdaggá akarlak tenni, hisz láttam, hogy ti idegenek úgy kerestek sóvárgó vágygyal, mitől sem riadtok vissza; az életeket is fölládoznátok érte, úgy szerettétek a kincseket. Es ha zsebeid tömve lesznek a kincsekkel, vezess el hazádba és én oda is követni foglak. Rabszolgád, hü cseléded leszek, hogy meghálálhassam azt a jót, amit velem tettél.

E szavak után nem sokat gondolkoztam.

— Jó, — feleltem Zaidának — én veled megyek, vezess és ha a Sashegyekből visszatértünk, elviszlek hazámba.

Zaida az azték hercegnő, ekkor megragadta kezemet és mielőtt megakadályozhattam volna, összecsókolta, örömkönnyeinek zápora sűrűn hullott a kezemre.

— Oh, uram, az én jó uram, — sóhajtott boldogan és én az erdő sűrűjének fordítottam lovam. Bortur, keleti irányban messze elvágtattott csapatával és mi lassan megindultunk északra a Sa-hegyek felé.

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

Nyári színház.

Csülörtökön, 1903. évi július hó 30-án:

Mici hercegnő.

Bohózat 5 felvonásban. Irta: Georges Feydeau. Fordította: Heltai Jenő.

S Z E M É L Y E K:

Szergiusz	Szabó József.	Chauvel	Füredi J.
Petsenyeff	Békés Gy.	Arnold	Sarkadi A.
Chandel	Németh J.	A kis Robin	Kley Margit.
Chopinét	Somlai A.	A hercegnő	Almásy L.
Szlovitsim	Mariházi M.	Irma	Szilassy J.
Az igazgató	Győre Alajos.	Sabine	Gőtz Aranka.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Ma és a következő napokon
a Baross-parki kioszkban
az első budapesti
női zenekar

Schvedrofszki Bella kisasszony

orosz konzervatoriumot végzett hegedűművész
közreműködése mellett

Kaltenek Gusztáv karmester vezetésével

NAGY

HANGVERSENYT

tart, melyre a nagydemű közönséget tisztelettel meghívom.

Az összes kávéházi italok és hideg étek legpontosabb kiszolgálásáról gondoskodik

Szűsz M. Frigyes,
a kioszk b. lője.

Kezdete este 6 órakor. — Belépti-díj nincs.

Ajánlunk ipar és háztartási célokra
rostált darabos

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;
bérmentve, házhoz szállítva,
kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszent,

100 kiló 4 korona 40 fillér;
elsőrendű szagtalan

fűtő kőszent

100 kiló 3 korona 40 fillér;
ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 20 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása
végzett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

PÖSTYÉN:

Kénes Iszapfürdők. Budapesttől 4 óra.

Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatok-ra

erősen elő helyen ajánlva.

Tessék prospektust kérni. Fürdőigazgatóknak.

Iszap fölerakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kelemen gyógyszer-tárában, Deák Ferenc-utca 11-12.

800.000

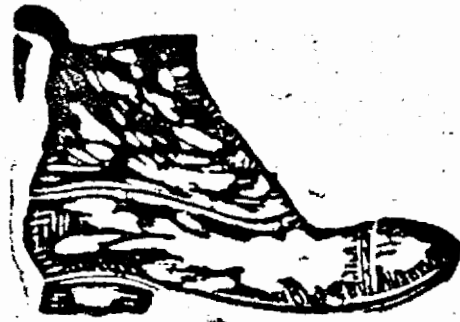
koronát

meghalad az az összeg, mit Arad évente idegen készítésű cipőért osztráknak, csehnek, morvának elfizet

és mit kap

? azért a pénzért?

Tessék megnézni.

Ilyen lesz, ha egyszer megázott, a bolti cipő, más szóval a bécsi rongy.

És a magyar cipész tengődik, munka nélkül. Esmélj magyar társadalom! Ha cipőt vásárolsz, gondold magyar véreidre, kiknek, mert nincs munkájuk, nincs kenyérük sem.

Ha cipő kell, rendeljen magyar iparosnál!

A magyar cipésznél ilyen cipőt kaphat!

1501

Ha pedig kész cipőt szokott vásárolni, vásároljon az

ARADI CZIPESZEK TERMELŐ
SZÖVETKEZETENEL,

Templom-utca, (Minorita-palota.)

Fiók-üzlet: Boros Béni-tér (Dengli-ház.)

Üzlethelyiségünket augusztus 1-től Andrássy-tér 22. (Hajós gyógyszer-tár mellé) helyezzük át.

S z e s z ü z l e t.

— Július 29. —

Mel jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Bécsitől mosték 12'80—13'— korona mmásanként.

Jersan-Cacocof

könnyen emészthető, jó ízű, vastartalmu eledel, és erősítő szer, amely vért képez és az idegeket erősíti.

Tudakozódjunk orvosainknál.

Minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár Aradvármegye részére VOJTEK és WEISZ drogueria nagykereskedésében Aradon. 2572

Magyar asphalt részvénytársaság
Budapesten.

Fiók gyártelep Aradon, Erdélyi-ut 11. szám.

Elvállal jóállás és legolcsóbb árak mellett:

nedves lakások, pinczehelyiségek, raktárak, stb. gyökeres szárassá tételét.

Udvarok, kapubejáratok, folyosók, teraszok, konyhák, műhelyek, gyárhelyiségek, szeszgyárak, raktárak, magtárak, vágóhidak, járdák, kocsutak, átjárók, bérkocsi állomások

burkolását legjobb természetes asphalttal.

Arjegyzék, költségvetés kívánatra küldetik.

1810

Képvisező:

NEUBAUER MANÓ

Arad, Kossuth-utca 9. — Telefon 411.

MINDEN HOLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szepilót májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Kamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1589

Margit-nappal 70 fillér. Margit ponder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battyányán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangeri Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földeákon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kunágótán: Fejes Lajos, Kuriceon: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúrában: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzócs Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kocszin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pityvaroson: Szabados József, Székudvaron: Promm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborszában: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tanczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Tornajó Géza urak gyógyszerárakban.

Magy. kir. államvasutak budapest-balparti üzletvezetőség.

24005—1903. I/d. szám.

Pályázati hirdetmény.

A vonalainkon az 1904. évben, illetve a következő 1905. és 1906. évben szükségelendő különféle pályafentartási fák szállítását biztosítani óhajtván, azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

Az ajánlatok f. évi augusztus hó 19 ig. az üzletvezetőségünknel (VI. Teréz körút 62. I. em. ajtó 5.)

a bánatpénz pedig ugyanott a gyűjtőpénztárnál, folyó évi augusztus hó 18-ig teendő le.

A részletes pályázati feltételek, nemkülönben a megközelítőleg szükséges mennyiségről szerkesztett jegyzékek és ajánlati űrlapok az üzletvezetőség általános osztályában (Teréz körút 62. I. em. 8.), valamint az összes kereskedelmi és iparkamaráknál, megtekinthetők s ugyanott megszerezhetők.

Budapest, 1903. évi július hó.

Az Üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Hajhullás ellen

használjuk a Rozsnyay-féle „HAJ-SZESZ“-t. Kitünő hatása. Megszünteti a korpaképződést, erősíti a hajgyökereket és a fejbőrt. Meggátolja a haj kihullását. A hajnak selymes légyságot ad és annak színét nem változtatja meg. Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay-féle Serail-crème.

Finom, ártalmatlan anyagokból gondosan előállított készítmény, mely bőrszépítő tulajdonságánál fogva minden más crémnél felülmúl. Rendkívül alkalmas szer a napégetés ellen, a bőr pattanásainak, szepilőnek és pörnséinek eltüntetésére. Nappal is használható, mivel az arcon, nyakon és kézen eldörzsölve azonnal felszívódik. Ebben rejlik azon páratlan csodás hatása, hogy az arcnak fehérséget, üdéséget, bájts és meglepő finomságot kölcsönöz. **Használata:** Reggeli mosdás után egy kis babszemmagyságnnyit eldörzsölünk ujainkkal az egész arcon és kézen. A serail-crémrel bevont arcon a finom alkatrészekből készült Serail-hőlgypor remekül, alig észrevehetően tapad. Este az arczra Serail arczkenőcsöt használjunk,

Kapható egyedül:

909

Rozsnyay Mátyás

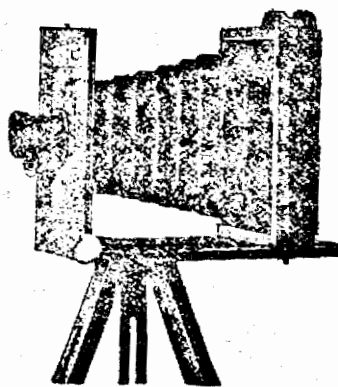
gyógyszerárában Aradon.

Cosmetika és vegyi készítmények gyára.

AZ

Amateur és fényképész

urakat tisztelettel értesitem, hogy a tavaszi idényre rendelt fényképző-gépek megérkeztek

Szintén megérkeztek friss Schleussner, Germania, Agfa, Kodak és N. P. G. cikkek, melyek árait ez idén tetemesen leszállítottam.

Mindenki pénzt takaríthat meg, ha a fénykép cikkek nem postán hozatja, hanem nálam veszi és kapja ugyanazt ugyanazon árban, költségmentesen.

Minden egyes gépért vagy cikkért teljes jóállást vállalok.

BLOCH H.

fénykép-cikkek raktára.

1493

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy kevésbé használt

4 üléses automobil jutányosan eladó. Értekezhetni Ascher Ferencz és Társa műszerészknél. Arad, Deák Ferencz-utca 39. 1581

Hegyi bor eladás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy gyoroki és kuvini boraimat a következőleg árusítom: Fehér bor literje 56, 60, 64 és 72 fillér. Schiller bor literje 60, 64, 72 fillér. Vörös bor literje 1 kor. 20 fillér. Tisztelettel Berán Antal, Szabadság-tér 20. 1584

Két jó házból való leány

ajánlkozik társalkodónőnek vagy bonnenak. A háztartás minden ágában jártasak. Bővebbet Schmidt Jánosné, Lippa. 1657

Jég

kapható havi bérletben házhoz szállítva Petőfi-u. 7/b. sz. Telefon 199. szám. 1507

Magyaráton,

a „Nagyuri hegyen“ 7 katastr. holdnál nagyobb szálló terület, a melyből 5 kat. hold megforgatva és gyökeres amerikaival beültetve van, jutányos árban eladó. Hol? negmondja a kiadóhivatal. 1508

Kitünő mellékkeresetet

találhatnak hölgyek és urak, akik ismerőseik körében az én különleges kávé, tea, rum és szivarkáimat ajánlják.

Leon Bravo, Hamburg 14.

Magyar levelekre is azonnal válaszolunk. 1654

KINTZLER ZOLTAN

Gronometer műorás és ékszerész
Arad, Andrassy-tér 20. (Régi arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 1527

Pontos és szolid kiszolgálás!

SÍÓFÓK

a Balaton

leghullámzóbb pontján.

Tökéletes

tengeri fürdő.

Arad legrégebbi kerékpár és varrógép javítóműhelye és raktára, Szabadság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezere, továbbá

zajtalan járásu Singer varrógépek 32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanyosengő

és 1513

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Telephon 364. sz.

Bérbeadó szálloda.

Aradmegye egyik nagyközségében egy berendezett 1641

Szálloda

könnyű feltételek mellett

azonnal kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat potom áron eladni, megveszem én azokat, ugyszintén

uraságoktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb árban.

Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 1471

Veszek zálogcédulákat.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Arad legolcsóbb bevásárlási forrása

órák és ékszerekben.

Kézpénzért a legmagasabb árban veszek vagy más új tárgyakra becserél mindenféle drágaköveket, arany-, ezüsttárgyakat, jó vagy tört állapotban.

TELEFON 438 1431

Veszek zálogcédulákat.

Üzlet eladás.

Egy már évek óta fenálló fűszer és csemege

sarok üzlet,

dohánytözsdevel, italmérési joggal, szép forgalom, más vállalkozás miatt

azonnal eladó.

Bővebb felvilágosítást ad Kö-nig Lipót, Lippa. 1662

479—1903. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Ségva külvárosban épülő ovodánál szükséges feltöltés, kövezés és belső felszerelések elvállalása iránt folyó évi augusztus hó 3-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: I. Feltöltés és kövezés 1326 kor. II. Felszerelések 569 korona 20 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1903. évi július hó 27-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k. aljegyző.

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitüntetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arctisztatlanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsza és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJOS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, RoxanyaiMátyás, Tábor Gyula (Gáj) és Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Vojtek és Weiss droguista uraknál.

Krausz Elemér és Társai

Drogueria „A Vörös Kereszthez“

Arad, Andrassy-tér 20 sz.

az udvarban.

507. Városi és megyei telefon szám 507.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy Drougeria- és illatszer üzletünket

ugyanezen ház udvarába helyeztük át.

Üzleti kiadásaink tettemes kisebbedése által azon kellemes helyzetbe jutottunk, hogy elsőrendű és legjobb minőségű árucikkeinket a legolcsóbb és legjutányosabb áron bocsáthatjuk a tisztelt közönség rendelkezésére.

Minden rendelés, akár személyesen, akár telefon útján, a leggyorsabban expediáltatik és kívánatra házhoz szállittatik.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

Krausz Elemér és társai.